

Betænkning

over forslag til lov om prisstop.

(Afgivet af udvalget den 9. oktober 1970).

Udvalget har holdt 5 møder og herunder haft samråd med handelsministeren samt med statsministeren.

Der er i udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra

Amtsrådsforeningen i Danmark,

Butikhandelens Fællesråd,

Dampskibsselskabet på Bornholm af 1866,

Danske Dagblades Udgiverforening,

De samvirkende danske Husmandsforeninger,

De samvirkende danske Landboforeninger,

Den illustrerede Presses Udgiverforening,

Forbrugerrådet,

Foreningen af Konservesfabrikanter i Danmark,

Grosserer-Societetet,

Håndværksrådet,

Industrirådet,

Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner,

Landbrugsraadet,

Landsforeningen Danske Vognmænd,

Møbelfabrikantforeningen i Danmark,

Provinshandelskammeret,

Rengørings- og Vagtselskabernes Arbejds-giverforening og

Aalborg Portland-Cement-Fabrik.

De af udvalget stillede spørgsmål samt handelsministerens besvarelse af disse er til-lige med de til udvalget indgåede skriftlige henvendelser og ministerens kommentarer til disse optrykt som bilag til betænkningen.

Handelsministeren har overfor udvalget

oplyst, at uanset om monopoltilsynet eller anden prisfastsættende myndighed har godkendt en prisforhøjelse, vil alene priser, der har været effektueret den 22. september 1970 eller tidligere, være lovlige fra lovens ikrafttræden.

Ministeren har iøvrigt henvist alle tvivls-tilfælde til afgørelse ved monopolmyndighe-derne.

I forbindelse med ovenstående har udval-get drøftet de særlige problemer, der for svinekød under landbrugets hjemmemar-kedsordninger knytter sig til prisstoploven. Handelsministeren har oplyst, at problemet består i, om prisstoppet som for andre va-rers vedkommende skal baseres på den pris, der var gældende den 22. september og der- for i prisstopperioden ikke må forhøjes her-udover, eller om man under hensyn til de særlige omstændigheder, der knytter sig til prisfastsættelsen i forbindelse med afgiftsre-guleringen, vil kunne acceptere, at udgangs-punktet for prisstoppet bliver den pris, der svarer til den normale afgift, d. v. s. inklu-sive opreguleringen med 20 øre.

Handelsministeren har under samrådet oplyst, at afgørelsen af dette spørgsmål må bero på en fortolkning af lovforslagets § 1 sammenholdt med § 4, stk. 1-2, i lov om afsætning af danske landbrugsvarer, hvilke bestemmelser ikke er suspenderet. Fortolk-ningen bør henlægges til monopolmyndighe-derne.

Udvalget henstiller til handelsministeren, at forbrugerkommissionens arbejde med den lovgivning, der kan støtte forbrugernes mu-

lighed for at bedømme priser, kvaliteter, service o. lign., fremmes med henblik på, at lovforslag på disse områder søges fremsat allerede i indeværende samling.

Handelsministeren har overfor udvalget oplyst, at bestemmelsen i lovforslagets § 1, stk. 2, 1. pkt., skal forstås således, at der i tilfælde, hvor en vare er sammensat af forskellige bestanddele, og hvor der for nogle af disse bestanddele vedkommende er sket en prisstigning og for andres vedkommende et prisfald, skal foretages en samlet beregning af omkostningsforøgelsen, for at forhøjelse af priserne kan finde sted.

Handelsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 5 vedrørende lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

For at følge den videre udvikling på det økonomiske område indstiller udvalget, at det i overensstemmelse med forretningsordenens § 7, stk. 6, besluttes, at udvalget vedbliver at bestå efter lovforslagets endelige vedtagelse.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af handelsministeren under nr. 5 stillede ændringsforslag. De af mindretallet stillede ændringsforslag kan flertallet ikke støtte, og flertallet udtaler med henblik på det under nr. 4 stillede ændringsforslag, at man tilskynder, at forhandlingerne mellem regeringen, arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationerne videreføres, for at en forhandlingsløsning kan nås, og at man ikke ønsker at foregribe dette forløb.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) stiller nedenstående ændringsforslag nr. 1-4 og ønsker iøvrigt at redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) må nære betænkelighed ved at medvirke til forslagens gennemførelse under de nugældende omstændigheder.

Prisstoppet er forelagt som den eneste præciserede del af regeringens samlede oplæg med det formål at skabe baggrund for arbejdsmarkedets forhandlinger.

Det har derfor været socialistisk folkeparti magtpåliggende at undersøge, om denne baggrund har realitet.

Regeringen har imidlertid ikke tilkendegivet, hvilke prisforanstaltninger den vil iværksætte efter 1. marts 1971, når de opdæmmede prisstigninger presser på og de nye overenskomster skal virke.

Det må dernæst vække bekymring, at loven, trods dens tilsyneladende altomfattende karakter, lader store områder uberørt. Det gælder fødevarer, som omfattes af torvehandel og auktioner, og det gælder byggebranchens priser, idet forslaget ganske vist omfatter byggematerialer, men undtager licitationer og dermed prisdannelsen i nybyggeriet.

Regeringen har ingen tanker om stop for den inflationsfremmende stigning i priserne på jord og fast ejendom eller om andre foranstaltninger mod prisstigninger indenfor byggebranchen.

Det er dernæst afvist at indføre et avancerestop, som kunne sikre, at fald i import- og råvarepriser slår igennem i forbrugerpriserne.

Metoden for forslagens fremsættelse med tilbagegående virkning og det relativt lange tidsrum, der er hengået mellem forslagens bebudelse og dets iværksættelse, har fremkaldt begrundede indvendinger fra erhvervslivet og unødige gener, også for handlende som virker under effektiv konkurrence. Det er af udvalgsforhandlingerne fremgået, at forslaget i praksis vil medføre en række urimeligheder overfor erhvervslivet.

Det må endvidere forekomme betænkeligt, at der i loven gives monopoltilsynet en vidtgående og ubestemt adgang til dispensationer.

Mindretallet, der kan tiltræde samtlige stillede ændringsforslag, vil iøvrigt nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ændringsforslag.

Af et *mindretal* (Erling Dinesen, Lis Grøes, Grünbaum, Per Hækkerup, Anker Jørgensen, J. O. Krag og Ivar Nørgaard):

Til § 1.

- 1) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:
„Stk. 3. Ved fald i priser for råvarer og

hjelpestoffer skal producenter nedsætte priserne med tilsvarende beløb. Importører, grossister og detaillister skal ved videresalg af varer nedsætte priserne med beløb, der svarer til fald i indkøbsprisen.“

Til § 5.

2) I stk. 2 tilføjes: „og skal nedsættes, såfremt der foreligger forhold som nævnt i § 1, stk. 3“.

Til § 8.

3) I stk. 1 ændres „§ 1, stk. 1“ til: „§ 1, stk. 1 og 3“.

Ny paragraf.

4) Efter § 8 indsættes som ny paragraf:

„§ 0. Inden udgangen af november måned 1970 fremsætter handelsministeren for folketinget lovforslag om den pris- og avance-lovgivning, der skal afløse prisstoploven efter den 1. marts 1971.“

Af handelsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 10.

5) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. Loven træder i kraft den 12. oktober 1970.“

Bemærkninger.

Til nr. 1, 2 og 3.

Efter § 4, stk. 1, skal monopoltilsynet også kontrollere, at bestemmelserne i § 1, stk. 3, overholdes. Under kontrollen må be-

stemmelserne i § 4, stk. 2, finde anvendelse. Dette indebærer, at tilsynet ved disse afgørelser må kunne afkræve den pågældende virksomhed dokumentation for indkøbsprisen. Såfremt virksomheden ikke er i stand til at dokumentere denne, kan monopoltilsynet kræve salgspriserne nedsat. Tilsynet må herved tage hensyn til § 1, stk. 3, og prisniveauet for tilsvarende varer i det pågældende område af landet.

Prisstoplovens hensigt er at standse inflationstendensen, og det må derfor være naturligt, at prisfald på råvarer og hjelpestoffer — i lighed med prisstigninger — får mulighed for at slå igennem.

Ændringsforslagene tilsigter derudover at stille erhvervenes udøvere lige, uanset prisudviklingen på de råvarer og hjelpestoffer, der indgår i deres produktion, hvortil kommer, at mange varer i dag er sammensat af en række komponenter, hvoraf visse kan udsættes for prisfald, andre for prisstigninger, og det ville være imod prisstoplovens hele hensigt, om man ensidigt ville lade prisstigninger få gennemslagskraft.

Det tilstræbes ikke med ændringsforslagene at gribe ind over for bruttoavanceerne.

Til nr. 4.

Regeringen har stærkt tilkendegivet, at prisstoploven ikke kan forlænges ud over den 1. marts 1971.

Det er af afgørende betydning for erhvervslivet, forbrugerne og arbejdsmarkedets parter at kende de formodede prisstigninger og regeringens planer for indgreb mod disse prisstigninger i 1971.

Haustrup Clemmensen,
næstformand.

Asger Jensen.

Jørgen Jensen.

Hans Kjær.

Stetter. Enggaard. Anders Andersen. Jens Foged. Jens Peter Jensen (Sorø amt).

Bernhard Baunsgaard,
formand.

Niels Helveg Petersen.

Grethe Philip.

Erling Dinesen.

Lis Groes.

Grünbaum.

Per Hækkerup.

Anker Jørgensen.

J. O. Krag.

Ivar Nørgaard.

Aksel Larsen.

Ømann.

Bilagsfortegnelse.

	Side
Bilag 1. Udvalgets spørgsmål til handelsministeren og ministerens svar	9
— 2. Skrivelse fra Møbelfabrikantforeningen i Danmark	19
— 3. Handelsministerens kommentarer til bilag 2	21
— 4. Skrivelse fra Industrirådet	23
— 5. Handelsministerens kommentarer til bilag 4	27
— 6. Skrivelse fra Grosserer-Societetet	29
— 7. Handelsministerens kommentarer til bilag 6	33
— 8. Skrivelse fra Rengørings- og vagtselskabernes Arbejdsgiverforening	35
— 9. Handelsministerens kommentarer til bilag 8	39
— 10. Skrivelse fra Landsforeningen Danske Vognmænd	41
— 11. Handelsministerens kommentarer til bilag 10	45
— 12. Skrivelse fra De samvirkende danske Landboforeninger, Landbrugsrådet og De sam- virkende danske Husmandsforeninger	47
— 13. Handelsministerens kommentarer til bilag 12	53
— 14. Skrivelse fra Danske Dagblades Udgeverforening	55
— 15. Handelsministerens kommentarer til bilag 14	57
— 16. Skrivelse fra Foreningen af Konservesfabrikanter i Danmark	59
— 17. Handelsministerens kommentarer til bilag 16	61
— 18. Skrivelse fra Butikshandelens Fællesråd	63
— 19. Handelsministerens kommentarer til bilag 18	67
— 20. Skrivelse fra Forbrugerrådet	69
— 21. Handelsministerens kommentarer til bilag 20	73
— 22. Skrivelse fra Amtsrådsforeningen i Danmark	75
— 23. Skrivelse fra Amtsrådsforeningen i Danmark	77
— 24. Handelsministerens kommentarer til bilag 22	79
— 25. Skrivelse fra Aalborg Portland-Cement-Fabrik A/S	81
— 26. Handelsministerens kommentarer til bilag 25	83
— 27. Skrivelse fra Den Illustrerede Presses Udgeverforening	85
— 28. Skrivelse fra Håndværksrådet	87
— 29. Skrivelse fra Provinshandelskammeret	89
— 30. Skrivelse fra Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner	93

Bilag 1.

Udvalgets spørgsmål til handelsministeren og ministerens svar.

Spørgsmål 1

Sikrer lovforslaget, at der sker prisnedsættelser, hvor stigende effektivitet eller faldende omkostninger ville give grundlag derfor?

Besvarelse:

Dette gør lovforslaget ikke.

For de områder, der omfattes af monopollovens § 24, vil monopoltilsynet efter monopolloven kunne regulere priserne i nedadgående retning.

På andre områder vil monopoltilsynet efter prisindseendeloven kunne iværksætte undersøgelser og fastsætte højestepriser, såfremt stigende avancer i forbindelse med faldende omkostninger giver anledning her-til.

For områder, hvor konkurrencen er virksom, må man forvente, at prisnedsættelse under disse forhold vil slå igennem uanset prisstoppet.

Spørgsmål 2:

Kan tidsskrifter, der har opnået godkendelse af prisforhøjelse før 22. september, men som på grund af bladets udgivelsestidspunkt ikke har kunnet offentliggøre de nye priser, anvende de således godkendte priser?

Besvarelse:

Prisfastsættelsen for tidsskrifter har ikke hidtil været underkastet monopoltilsynets godkendelse.

Spørgsmål 3:

Hvorledes skal forholdes med priser, der inden 22. september var godkendt forhø-

jede, men hvor prisforhøjelserne ikke var trådt i kraft på dette tidspunkt?

Besvarelse:

Da det for hele den del af erhvervslivet, for hvilket prisdannelsen hidtil har været fri, er de pr. 22. september gældende priser, der er udgangspunktet, selv om der måtte være truffet beslutning om en prisforhøjelse, der endnu ikke er trådt i kraft, vil det samme være tilfældet for de områder, der efter lovgivningen skal have godkendelse og har fået dette, men som endnu ikke har effektueret prisforhøjelsen.

Spørgsmål 4:

I indgåede kontrakter til leverance af varer m. v. på et senere tidspunkt kan være fastsat, at forskellige omkostningsstigninger skal indregnes i den aftalte pris. Hvorledes kan det efter lovforslaget fastholdes, at der ikke i sådanne tilfælde kan opkræves højere priser end de inden den 22. september gældende?

Besvarelse:

Der kan herved henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, hvorefter loven i lighed med fortolkningen af tidligere midlertidige prislove gælder i det omhandlede tilfælde.

Spørgsmål 5:

En særlig besvarelse af det under nr. 4 stillede spørgsmål ønskes med hensyn til kontraktleverancer indenfor konserverindustrien.

Besvarelse:

Der må her gælde principielt det samme som ved besvarelsen af spørgsmål 4.

Spørgsmål 6:

Er landbruget ved lovforslaget dækket som alle øvrige erhverv — i benægtende fald ønskes oplyst, på hvilke områder der er gjort undtagelser.

Besvarelse:

Landbrugsvarerne er principielt omfattet af prisstoppet, men på grund af den nære sammenhæng mellem afregningspriserne på hjemmemarkedet og eksportpriserne og som følge af, at prisdannelsen for mange varers vedkommende sker ved en egentlig markedsprisdannelse, må det forventes, at der i et vist omfang vil blive dispenseret for landbrugsvarer. Specielt med hensyn til priserne i henhold til landbrugets hjemmemarkedsordninger bemærkes, at denne prisregulering er sat ud af kraft i prisstopperioden, jfr. lovforslaget § 10, stk. 3, hvorefter disse priser kun kan forhøjes efter de almindelige regler i lovens § 1, stk. 2.

Spørgsmål 7:

Det ønskes oplyst, hvorvidt den af NESAs planlagte og averterede omlægning af tariferingsystemet vil være lovlig i henhold til lovforslaget.

Besvarelse:

Vedrørende NESAs omlægning af tarifieringen vil det være principielt forkert at foregribe monopoltilsynets afgørelse i denne konkrete sag. Det ligger imidlertid i loven, at det er den pris, der forlanges af de pågældende forbrugergrupper den 22. september, som må være stopprisen.

Spørgsmål 8:

Hvor mange prisinspektører råder monopolmyndighederne over?

Besvarelse:

18.

Spørgsmål 9:

Idet henvises til den i bemærkningerne til lovforslagets § 4 anførte eksemplificering af områder, der forudsættes undtaget fra loven, udbedes ministerens begrundelse for hver af de nævnte undtagelser.

Besvarelse:

Det må pointeres, at der ikke er tale om en udtømmende opregning, men alene om særlig typiske forhold. Salg af levende dyr undtages, da sådant salg ofte foregår på markeder, og da i øvrigt særlige kvalitetsforskelle altid må tages i betragtning ved salg af dyr af samme art og også samme alder (sødmælkskalve).

Blomster må undtages, da priserne er uhyre sæsonbetonede og ofte fastsættes på et særligt marked.

Antikviteter, kunst og brugte varer fremtræder i så forskellige kvaliteter, at sammenligning vil være umulig, og må derfor ligeledes holdes uden for stoppet.

Når korn og foderstoffer undtages fra prisstoppet, skyldes det, at de stadige ændringer i de udbudte og efterspurgte mængder nødvendiggør betydelige prissvingninger fra dag til dag. Hertil kommer, at varerne ofte sælges som terminshandler. I øvrigt foreligger det særlige forhold, at priserne er stigende i det omfang, der til dækning af omkostninger ved opbevaring m. v. beregnes lagertillæg, og dette er nødvendigt af hensyn til lagerkapaciteten.

Sukkerroer foreslås ligeledes undtaget, fordi prisstoppet vil være uden praktisk betydning for indeværende års roeleverancer. For kampagnen 1971 fastsættes der en roepris i januar, der har betydning for roer, der sås efter 1. marts.

Såfremt man ikke i realiteten vil forbyde auktionssalg eller tilbudsgivning ved licitation, er det nødvendigt at undtage sådant salg og levering fra prisstoppet.

Auktionssalg må nødvendigvis opretholdes allerede af den grund, at det i mange tilfælde er det nødvendige grundlag for eksporten, og for licitationernes vedkommende repræsenterer disse en særlig effektiv form for konkurrence.

Kontingenter til sygekasser, brancheforeninger og lignende er en form for bidrag til medlemmernes løsning af fællesopgaver, og det ligger således uden for formålet med et prisstop at hindre stigninger på dette område.

Når forsikringspræmier holdes uden for prisstoppet, er det, fordi den væsentligste del af præmier fastsættes på grundlag af aktuarmæssige beregninger af de fremtidige forsikringsmæssige risici.

Spørgsmål 10:

Hvorledes skal efter lovforslaget forholdes med sæsonbestemte priser?

Besvarelse:

For en række varer f. eks. inden for gartneri og frugtavl bestemmes prisen i første led ved auktion, og monopoltilsynet må utvivlsomt forventes at ville dispensere fra prisstoppet i disse tilfælde. Med hensyn til beklædningsindustrien kan som eksempel anføres, at hvis en forretning efter 22. september hjemtager sin vinterkollektion, da må der tages udgangspunkt i priserne for tilsvarende varer i forrige vintersæson eventuelt med tillæg af stigning i indkøbsprisen.

Spørgsmål 11:

Bliver kontrollen med overholdelsen af loven baseret på prisskiltning eller på indhentning af prisoplysninger, der EDB-behandles?

Besvarelse:

Monopoltilsynet vil basere kontrollen såvel på prisskiltning som på indhentning af prisoplysninger. Spørgsmålet om EDB-behandling af de ved kontrollen indhentede oplysninger må afhænge af materialets karakter. Det bemærkes, at monopoltilsynet ved tidligere undersøgelser i et vist omfang har anvendt EDB-behandling.

Spørgsmål 12:

Hvorledes skal lovforslagets bestemmelser forstås i forhold til nye virksomheder og nye produkter (f. eks. dåseøl)?

Besvarelse:

Det ligger i sagens natur, at loven også omfatter *nye virksomheder*. Sådanne virksomheder må ansætte deres priser under hensyn til prisniveauet for tilsvarende varer i det pågældende område af landet. Vil virksomheden være sikker på, at prisen er lovlige, kan der rettes henvendelse til monopoltilsynet, som i tvivlstilfælde kan fastsætte prisen i henhold til § 4, stk. 2, 2. pkt.

Tilsvarende må det forudsættes, at virksomheder, der optager *nye varer* til forhandling, må fastsætte prisen for disse under hensyn til prisniveauet for tilsvarende varer i det pågældende område af landet.

Har varen ikke før eksisteret på det dan-

ske marked, omfattes prisfastsættelsen ikke af prisstoppet.

Spørgsmål 13:

Omfatter prisstoppet også radio- og TV-licensen?

Besvarelse:

Radio- og TV-licens omfattes ikke af lovforslaget, da licensen skal godkendes af folketingets finansudvalg, jfr. lovforslagets § 6.

Spørgsmål 14:

Vedrørende lovforslagets § 8, stk. 5, forespørges, om ministeren ikke finder det rimeligt, at strafansvar udover virksomheden som sådan tillige pålægges lederne af virksomheden?

Besvarelse:

Efter straffebestemmelserne i § 8, stk. 1-4, vil den ansvarlige leder af et selskab kunne straffes. Desuden vil selskabet efter stk. 5 kunne pålægges bødeansvar.

Spørgsmål 15:

Hvilken stilling har monopoltilsynet indtaget med hensyn til ekspeditionsbegyrrer ved mindre bestillinger indenfor byggebranchen?

Besvarelse:

Monopoltilsynet har efter den hidtidige lovgivning taget stilling til ændringer i ekspeditionsgebyrer, men lovforslaget indebærer, at forhøjelse af sådanne gebyrer eller indførelse af nye ikke kan finde sted.

Spørgsmål 16:

Vil ministeren overveje ændringer i prisindseendeloven, der medfører større pligt om oplysning til forbrugerne, jfr. Forbrugerrådets skrivelse til ministeren?

Besvarelse:

Der påtænkes ikke for tiden fremsat forslag til ændring af prisindseendeloven, idet en revision af denne lovs bestemmelser må afvente en betænkning fra forbrugerkommissionen.

Spørgsmål 17:

Vil ministeren om muligt uddybe den den 29. september 1970 til det daværende folke-

tingsudvalg angående udskrivningsprocenten givne notits om pris- og avancelovgivningen efter 1. marts 1971. Der ønskes i denne forbindelse en redegørelse for ministerens planer med hensyn til, hvorledes der skal forholdes med de ophobede omkostninger, som ikke må få virkning i perioden indtil den 1. marts 1971.

Spørgsmål 18:

I forbindelse med det under nr. 17 stillede spørgsmål ønskes en redegørelse for, hvilken indflydelse bortfaldet af arbejdsgivertilskuddet vil have for udformningen af de pris- og avanceregler, der skal gælde efter 1. marts 1971.

Spørgsmål 19:

Hvor meget skønner ministeren priserne vil stige efter 1. marts 1971 som følge dels af de indtil da ophobede prisstigninger, dels af at arbejdsgivertilskuddet bortfalder.

Besvarelse:

I tilknytning til notitsen af 29. september 1970, som vedlægges*, om udformningen af pris- og avancelovgivningen efter 1. marts 1971 bemærkes, at den konkrete udformning af de skitserede retningslinjer, herunder for monopoltilsynets adgang til at give bindende eller vejledende kalkulationsregler, må afhænge af den økonomiske situation, hvorunder en sådan lovgivning skal virke, herunder aktivitetsniveauet, efterspørgselspresset og situationen på arbejdsmarkedet. Specielt vil det ikke være muligt at tage stilling til spørgsmålet om den nærmere udformning af reglerne for adgangen til at indregne lønstigninger i priserne, før der er kendskab til indholdet af de nye overskomster på arbejdsmarkedet.

Omfanget af „ophobede“ omkostninger i tiden indtil 1. marts 1971 og hermed den sandsynlige prisstigning efter denne dato vil det ikke være muligt at vurdere i øjeblikket, idet denne ganske vil komme til at afhænge af den almindelige økonomiske udvikling her i landet i den mellemliggende tid og af udviklingen i såvel import- som eksportpriser.

Økonomiministeriet (Det økonomiske Sekretariat), der har haft spørgsmålet fore-

lagt, er enig i, at det ikke er muligt at udtale sig om omfanget af de sandsynlige prisstigninger efter 1. marts 1971.

Spørgsmål 20:

Er der andetsteds i lovgivningen hjemmel til, at der ved alvorlige eller gentagne overtrædelser af prisstoploven kan ske fradømmelse af retten til at drive næring? Kan der i benægtende fald være anledning til at skabe sådan hjemmel?

Besvarelse:

Efter borgerlig straffelovs § 79 kan ved dom for strafbart forhold frakendes retten til at drive næring, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug og særlige omstændigheder taler derfor. Idet jeg henviser hertil, finder jeg ikke, at der er anledning til i prisstoploven at indsatte en særlige hjemmel for fradømmelse af næringsretten.

Spørgsmål 21:

I forslaget § 1, stk. 2, findes den undtagelsesbestemmelse fra prisstoppet, at stigninger i priser for råvarer og hjælpestoffer indregnes i kommende priser. I fortsættelse af det under nr. 1 stillede spørgsmål ønskes oplyst, om prisfald i råvarer og hjælpestoffer ikke tilsvarende bør indregnes i kommende priser.

Besvarelse:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1. Det findes ikke rigtigt at fravige lovforslagets principielle karakter af et prisstop. Med en modificerende bestemmelse om pris tilpasning ved prisfald på råvarer og hjælpestoffer ville man inddrage problemer vedrørende bruttoavancen, som såvel af lovtekniske som administrative grunde må findes uheldigt.

Spørgsmål 22:

Hvorledes skal der efter lovforslaget forhandles, hvis der under påberåbelse af samme produkt sælges et kvalitetsforringet produkt?

Besvarelse:

Forholdet vil efter omstændighederne kunne betyde en omgåelse af lovens for-

* Ikke optrykt.

budsbestemmelser. Såfremt en erhvervsdrivende vil sikre sig herimod, vil dette kunne ske ved at foretage en til kvalitetsforringelsen svarende prisnedsættelse og om fornødent søge vejledning hos monopoltilsynet, jfr. § 4, stk. 2.

Spørgsmål 23:

Falder salg af typehuse ind under lovforslaget?

Besvarelse:

Såfremt der er tale om salg af typehuse til opstilling på købers egen grund, vil dette være omfattet af lovforslaget. Såfremt det drejer sig om salg af hus opført på sælgers grund, er der tale om fast ejendom, der ikke er omfattet af lovforslaget og efter min opfattelse heller ikke vil kunne blive omfattet af en sådan lov, da prissammenligning er umulig.

Spørgsmål 24:

Kan der i fremtidige fakturaer foreskrives tvungen angivelse af faktureringsprisen den 22. september?

Besvarelse:

Navnlig for detailhandelen ville en sådan oplysningspligt være af stor betydning, men

da en stor del af detailhandlernes leverandører benytter EDB-fakturering, vil det være meget byrdefuldt for disse at skulle benytte en sådan fremgangsmåde. Det vil formentlig betyde, at man efter en EDB-behandling af fakturaer blev nødsaget til at foretage en efterfølgende manuel behandling af disse. Derfor mener jeg ikke at kunne foreslå en sådan forskrift.

Spørgsmål 25:

Idet henvises til ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 17-19, udbedes en redegørelse for regeringens holdning til spørgsmålet om, hvorvidt de omkostninger, der er forbundet med ophævelsen af arbejdsgiver-tilskuddet, skal tillades indregnet i priserne efter den 1. marts 1971.

Besvarelse:

Spørgsmålet om i hvilket omfang lønstigninger, der måtte være indtruffet inden pristoppets udløb, ved dettes ophævelse bør tillades indregnet i priserne, må betragtes som en helhed, og der vil efter regeringens opfattelse ikke kunne tages stilling hertil, før der foreligger oplysning om omfanget og karakteren af de allerede indtrufne lønstigninger og de lønstigninger, der måtte blive indeholdt i de nye overenskomster.

Bilag 2.**MØBELFABRIKANTFORENINGEN I DANMARK**

Den 5. oktober 1970.

Møbelfabrikantforeningen i Danmark til-
lader sig herved at henlede udvalgets op-
mærksomhed på en af de uheldige sider ved
loven om prisstop, der er under forberedelse.

Da loven, som foreslået af regeringen,
skal have tilbagevirkende kraft og gælde
fra den 22. september 1970 efter eventuel
vedtagelse i folketinget primo oktober 1970,
vil det medføre, at bl. a. møbelfabrikkerne
ud over indskrænkningen i den frie pris-
fastsættelse som markedsregulator i en
række tilfælde vil lide et ikke uvæsentligt
direkte tab, hvis ikke lovens udformning
eller bemærkningerne til lovforslaget tager
højde herfor.

Det, der i denne forbindelse især tænkes
på, er problemet vedrørende omkostningerne
ved trykning af nye prislister, der ikke er
udsendt eller praktiseret før den 22. septem-
ber 1970, men overgivet til trykkerier mod
bedre vidende af fabrikanter før denne dato.
Det samme problem vil rejse sig for de

fabrikanter, der nok har udsendt prislister
før skæringsdatoen, men som af hensyn til
sine forhandlere har anført en frist for
ikrafttrædelse af de nye priser, hvorved
lovens dato for fastlåsning af priserne over-
skrides.

I begge de nævnte tilfælde vil fabrikan-
terne miste ikke ubetydelige beløb til frem-
stilling — og i sidstnævnte tilfælde til ud-
sendelse — af komplet ubrugelige (og ulov-
lige!) prislister, hvis loven ikke tager hen-
syn til disse forhold, eller hvis der ikke
åbnes adgang for dispensation i sådanne
tilfælde gennem monopoltilsynet.

Det er foreningens håb, at udvalget over-
vejer de ovenfor rejste problemer med et
positivt resultat til følge således, at en
vilkårlig fastsat dato for lovens ikrafttræ-
delse ikke skal medføre tab af likvid
kapital for virksomheder, der i forvejen
kører med knappe ressourcer.

Med venlig hilsen

Møbelfabrikantforeningen i Danmark

B. Vindelin Pedersen.
Eksportkonsulent.Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 3.**Handelsministerens kommentarer til bilag 2.**

Det forhold, at en virksomhed eller branche har foretaget trykning af prislister, der ikke på grund af prisstoppet kan benyttes, kan ikke motivere undtagelse fra loven. Der

ses ingen mulighed for ved loven at give dækning for omkostninger af denne karakter.

Bilag 4.

INDUSTRIRAADET

Den 7. oktober 1970.

Efter at Industriraadet er blevet bekendt med indholdet af lovforslaget om prisstop, skal Raadet fremsætte følgende kommentarer:

1. Industriraadet må principielt modsætte sig et generelt prisstop som det foreslåede, først og fremmest fordi prisstoppet i endnu højere grad end 60-ernes midlertidige love om avancementstop m. v. er ødelæggende for markedsmekanismen og en sund konkurrence.

2. Regeringen har tidligere tilkendegivet, og det fremgår også af de indledende bemærkninger til lovforslaget, at dette skal være et led i den økonomiske saneringspolitik, hvis altovervejende hovedformål er at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen. Et gennemført og efterlevet prisstop vil efter Raadets opfattelse ikke kunne medvirke til dette formåls opfyldelse, idet det ikke vil kunne undgå at få den modsatte virkning, nemlig at stille flere penge til rådighed for et øget forbrug, jfr. nedenfor.

3. Raadet er opmærksom på, at Regeringen tilskriver lovforslaget den virkning, at arbejdsgivere herigennem skulle kunne modstå lønglidninger. Raadet har ved folketingsbehandlingen af de tidligere omtalte midlertidige love i 60-erne fremhævet, at en sådan virkning ikke er realistisk under fuld beskæftigelse, og lønglidningen fortsatte som bekendt også uanset de nævnte love. Denne situation er uændret. Lovforslaget vil derfor bl. a. medføre, at industriens virksomheder må afholde disse udgifter, hvorved deres i forvejen fastslåede for ringe indtjening yderligere reduceres eller forsvinder.

4. Regeringen har endelig med prisstoplovforslaget tilsigtet en rimelig fordeling af byrderne mellem de forskellige befolkningsgrupper, altså anvendt prisstoppet som en kompensation for en forventet tilbageholdenhed med hensyn til lønstigninger på arbejdsmarkedet. Raadet stiller sig forstående over for dette, men må — da dette er det eneste reelle sigte ved prisstoplovforslaget — understrege nødvendigheden af, at prisstoplovforslaget ikke gennemføres isoleret; det må ske ikke alene i sammenhæng med, men også *samtidig* med foranstaltninger på lønområdet m. v. I denne forbindelse har Raadet dårlige erfaringer, idet den seneste af Regeringen gennemførte avancementstop, der også var tænkt som et led i saneringen af økonomien, forblev den eneste foranstaltning i så henseende, hvorfor målet heller ikke blev nået.

5. Til lovforslagets indhold skal generelt bemærkes, at fastlæggelsen af den 22. september 1970 som skæringsdag på mange måder vil virke diskriminerende. Medens en række virksomheder inden da havde forhøjet deres priser som følge af dyrtidsportionerne og arbejdstidsforkortelsen pr. 1. september 1970, har en ikke uvæsentlig del af virksomhederne valgt at vente med at forhøje priserne og udsende officiel prisliste til den 1. oktober 1970. Denne tilbageholdenhed eller udskydning af prisforhøjelserne straffes nu — endda så vidt, at dispensation efter lovforslaget er udelukket.

Endnu grellere er forholdet for de i Monopoltilsynet registrerede virksomheder. Som lovforslaget er formuleret, forhindres

de i at gennemføre prisforhøjelser begrundet i de nævnte lønstigninger, uanset hvornår ansøgningen om prisforhøjelsen er indgivet, ja endda selv om prisforhøjelsen var godkendt af Monopoltilsynet, men ikke havde kunnet sættes i kraft inden skæringsdagen.

Industriraadet skal derfor indtrængende henstille, at der, såfremt lovforslaget gennemføres, indføres 2 bestemmelser:

a) Det tillades registrerede virksomheder at forhøje priserne ud over de den 22. september 1970 gældende, hvis ansøgning herom må anses for indgivet til Monopoltilsynet inden nævnte dato.

b) Det tillades virksomheder at forhøje deres priser med lønstigningerne m. v. pr. 1. september 1970, såfremt dette ikke allerede var sket inden skæringsdagen — om nødvendigt af administrative grunde efter forudgående ansøgning til Monopoltilsynet.

6. Til de enkelte bestemmelser i lovforslaget har Raadet følgende bemærkninger:

ad § 4, stk. 2, jfr. § 7, 2. punktum.

Under Monopoltilsynets administration af såvel monopolloven som prisindseendeloven og den midlertidige prislovgivning er det velkendt, at der må udøves et skøn, men Tilsynet må administrere på basis af bestemmelserne i de enkelte love. Det kan imidlertid ikke være rimeligt at frigøre skønnet mere end forudset i den hidtidige administration, og det er derfor uacceptabelt, når § 4, stk. 2, 2. punktum, overlader Monopoltilsynet at nedsætte priserne til beløb, som Monopoltilsynet finder „bedst stemmende“ med bestemmelserne i §§ 1 og 2. I overensstemmelse med normal udtryksmåde henstilles formuleringen, at priserne nedsættes til „beløb, som lovligt kunne beregnes efter bestemmelserne i §§ 1 og 2“.

Industriraadet må iøvrigt protestere imod den nydannelse i prislovgivningen, der gennem § 7, 2. punktum, indføres og som i realiteten betyder, at Monopolrådets afgørelser, hvorved prisnedsættelser finder sted, er inappellable. Det har været et overalt ac-

cepteret retsprincip her i landet, at afgørelser kan appelleres til højere myndighed, i særdeleshed, når det drejer sig om vitale spørgsmål for borgerne. Dette har altid været anerkendt i monopol- og prislovspraksis og er her bl. a. også af ganske særlig betydning, fordi Monopolrådets sammensætning ikke giver tilstrækkelige garantier for afgørelsernes juridiske rigtighed og upartiskhed.

Motiveringen for klageadgangens afskæring: „praktiske og administrative grunde“ må være klart underordnet hensynet til borgerne og iøvrigt af relativt underordnet betydning. Vil Monopolrådet kunne overkomme administrationen af bestemmelsen i § 4, stk. 2, må det forekomme sandsynligt, at Monopolankenævnets arbejdsbyrde ikke bliver relativt mere forøget — det må i denne forbindelse erindres, at den normale administration af monopolloven under prisstoplovens gyldighedsperiode vil indskrænke sig til relativt klare sager om prisforhøjelser begrundet i forhøjelse af priser på råvarer, hjælpestoffer og halvfabrikata.

Raadet skal derfor anmode om, at bestemmelsen i § 7, 2. punktum, udgår.

Det skal for god ordens skyld tilføjes, at nævnte bestemmelse ikke forekommer klar, idet Monopolankenævnet vil blive sat i en vanskelig kompetencesituation, hvis en virksomhed hævder at have opfyldt sin dokumentationsforpligtelse efter § 4, stk. 2, 1. punktum (et spørgsmål, der er undergivet Monopolankenævnets kompetence), medens Monopoltilsynet finder, at et sådant bevis ikke er ført og derfor nedsætter prisen efter § 4, stk. 2, 2. punktum (en afgørelse, der skulle være inappellabel).

7. Raadet henstiller — hvis Folketinget mener at måtte gennemføre lovforslaget — at dette ændres i overensstemmelse med foranstående bemærkninger.

Raadet går ud fra, at der bliver rimelig tid til at supplere sine bemærkninger over for Udvalget, og anmoder om at måtte blive gjort bekendt med, hvornår sådanne supplerende bemærkninger kan fremføres.

P.R.V.

C. Hill-Madsen.

/ Wigo Theilgaard

Bilag 5.

Handelsministerens kommentarer til bilag 4.

De i Industrirådets skrivelse under pkt. 1-4 omhandlede forhold vedrører den økonomisk-politiske baggrund for lovforslagets fremsættelse, og jeg tillader mig derfor at henvise til mine bemærkninger herom i min forelæggelsestale, hvori jeg har omtalt de nævnte forhold.

Vedrørende pkt. 5 bemærkes, at enhver skæringsdato for prisstop må indeholde et element af vilkårlighed, og at det ikke vil være muligt at råde bod herpå ved generelle eller specielle dispensationer.

Idet henvises til besvarelse af udvalgets spørgsmål 3, vil det så meget mindre være muligt at imødekomme ønsket om, at priserne kan reguleres i de tilfælde, hvor monopoltilsynet alene har modtaget ansøgning inden 22. september. Det samme må gælde regulering på grund af forudgående lønstigninger.

Den af Industrirådet foreslåede formulering af § 4, stk. 2, 2. pkt., findes ikke anvendelig, idet bestemmelsen tager sigte på at få fastsat en pris i sådanne tilfælde, hvor vedkommende virksomhed ikke har set sig i stand til at dokumentere den lovlige pris. Den i lovforslaget indeholdte formulering

forudsætter, at monopoltilsynet ved fastsættelse af den pris, som findes bedst stemmende med bestemmelserne i §§ 1 og 2, tager hensyn til de stigninger på råvarer og hjælpestoffer, der måtte være indtruffet efter 22. september. Bestemmelsen er indsat for at sikre lovens effektivitet i de tilfælde, hvor en erhvervsvirksomhed ikke kan dokumentere de pr. 22. september gældende priser. Bestemmelsen må anses for at være mindre byrdefuld end den tilsvarende bestemmelse i § 2 i lov nr. 82 af 16. marts 1963 om pris- og avancementstop, hvorefter en manglende dokumentation umiddelbart kunne medføre strafansvar.

Monopolankenævnets arbejdsform, prisstoppets midlertidige karakter og antallet af tilfælde, hvor monopoltilsynet som vejledning for erhvervsdrivende eller ved pålæg fastsætter en pris, indicerer efter min opfattelse, at disse sager ikke vil være egnede for indbringelse for det særlige ankenævn. De omhandlede kompetenceproblemer findes ikke at kunne opstå, idet monopoltilsynet vil kunne gøre brug af bestemmelserne i § 4, stk. 2, 2. pkt., såfremt tilsynet finder, at en lovlig pris ikke har kunnet godtgøres.

Bilag 6.

GROSSERER-SOCIETETET

Den 7. oktober 1970.

Det er med stor beklagelse, at Grosserer-Societetet har gjort sig bekendt med det forslag om et prisstop, der blev adviseret den 22. f. m., og som nu foreligger som lovforslag. Den midlertidige prislovgivning, der blev indledt den 21. november 1967, forlænges hermed for fjerde gang.

Både i forbindelse med de tidligere og ved nærværende lovforslag understreges den midlertidige karakter, ligesom man giver udtryk for det betænkelige ved langvarige indgreb af denne art.

Såfremt forslaget gennemføres, må man, når loven udløber, konstatere, at erhvervslivet har arbejdet under midlertidige love i mere end 3½ år.

Det er givet, at denne ekstraordinære lovgivning har været til skade for engrosledet, idet det ikke har været muligt at disponere på længere sigt.

Fra engros-handelens side er man ikke uvillig til at bære de samme byrder, der lægges på andre samfundsgrupper. Ved dette forslag lægger man imidlertid alene byrden på erhvervslivet, hvilket ikke er acceptabelt.

Som en rød tråd løber det igennem bemærkningerne og fremsættelsen af lovforslaget, at dette indgreb skal ses som et middel til at skabe stabilitet på lønområdet. Det er derfor uforståeligt, at man ikke samtidig har fremsat forslag til lige så rigoristiske indgreb over for lønstigninger. Der er i den forbindelse henvist til, at virkningerne af overenskomsterne er udløbet, og at der således alene kan være tale om lønglidning. Heroverfor må fremhæves, at dyrtidsreguleringen for funktionærer først er udtømt med udgangen af september måned og derfor i vidt omfang endnu ikke har fået indflydelse på priserne. Inden for engros-handelen er konkurrencen iøvrigt så skarp, at der ikke

vil være mulighed for igennem prisforhøjelser at opnå fuld dækning for stigninger i lønomkostningerne.

Det må endvidere anføres, at de midlertidige indgreb, erhvervslivet har været udsat for siden slutningen af 1967, ikke har haft nogen dæmpende virkning på det stigende lønniveau.

Til de enkelte bestemmelser og de dertil knyttede bemærkninger tillader man sig at anføre følgende:

§ 1. Handelsministeren har her fastsat den 22. september som skæringsdato for prisstoppet. Ihvorvel man må være enig i, at loven i teknisk-juridisk forstand ikke vil få tilbagevirkende kraft, er realiteten dog den, at forhøjelser foretaget på et tidspunkt, hvor loven ikke eksisterede, betragtes som ulovlige med den virkning, at priserne skal tilbageføres. Ved de tidligere midlertidige love har der været tale om „tilbagevirkende kraft“ i 1 til 2 dage, men der er allerede gået en halv måned, hvor erhvervslivet er blevet holdt i usikkerhed om vilkårene for den fremtidige prisdannelse.

I paragraffens 2det stykke lægger man kostpris-princippet til grund for engros-handelens prisforhøjelser. Dette må man indtrængende henstille ændret, idet princippet ved opadgående priser på det internationale marked undergraver finansieringsgrundlaget for opretholdelse af virksomhedernes lagre.

Desuden vil det være klart for enhver, at princippet også medfører store administrative vanskeligheder for de mange brancher, der har lagre med 25.000-30.000 eller flere varenumre.

I bemærkningerne til § 1 siges det, at priser, hvorom der verserer sag for monopolankenævnet den 22. september, dog kan reguleres i det omfang, klagerne måtte få medhold. Eftersom Monopoltilsynet har haft

hjemmel til at holde særlig stærk kontrol med prisudviklingen de senere år, forstår man ikke, hvorfor det alene er ankenævnskendelser, der skal kunne medføre prisforhøjelser. Man henstiller derfor, at de afgørelser, der er truffet af Monopolrådet siden d. 22. september, opretholdes.

§ 4. Ved denne bestemmelse indføres omvendt bevisbyrde, idet virksomhederne skal kunne godtgøre, at deres priser er lovlige. Uanset at virksomhederne i almindelighed vil kunne opfylde dette krav, må dette princip anses for stridende mod almindelig retsopfattelse. Det må påhvile Monopoltilsynet at dokumentere, at der foreligger en overtrædelse af lovens bestemmelser.

Desuden må man vende sig imod den vide bemyndigelse, der gives til at nedsætte priserne til beløb, som Monopoltilsynet finder bedst stemmende med bestemmelserne i §§

1-2. Grosserer-Societetet anser det for urimeligt, at der ikke drages snævrere grænser for Monopoltilsynets skøn, da Monopoltilsynet ikke kan forudsættes at have det nødvendige detaljerede kendskab til de enkelte virksomheders drift.

§ 6. Her har man foreslået, at løn- og arbejdsforhold holdes uden for loven, og vedrørende dette henviser man til det indledningsvis anførte.

Desuden undtager man priser, takster og honorarer, der fastsættes ved lov eller i henhold til lovgivningen skal godkendes af Folketingets finansudvalg. Da disse priser m. v., såfremt de forhøjes, får indflydelse på omkostningsniveauet og ikke kan overvælttes på erhvervslivets priser, anses det for ubilligt, at de forudsætningsvis skal holdes uden for lovens område.

P.K.V.

Dan Bjørner,
formand.

/ B. Høegh-Guldberg, generalsekretær.

Til folketingsudvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 7.

Handelsministerens kommentarer til bilag 6.

Om de indledende generelle synspunkter i komiteens skrivelse tillader jeg mig at henvise til min forelæggelsestale. Komiteens indstilling om at basere indregningen af råvarepriser på et genanskaffelsesprincip og ikke som i lovforslaget på et kostprisprincip må jeg fraråde at imødekomme, idet både lovens almindelige formål og kontrolhensyn tilsiger, at en prisstoplov må bygge på kostprisprincippet. Iøvrigt henvises for så vidt angår bemærkningerne til §§ 1 og 4 til mine bemærkninger til Industrirådets skrivelse.

Med hensyn til priser, takster og honorarer, der fastsættes ved lov eller i henhold til lovgivningen skal godkendes af folketingets finansudvalg, må det forventes, at der ved fastsættelse af disse tages hensyn såvel til indflydelsen på den almindelige prisudvikling som til den indkomstmæssige virkning for erhvervslivet. I prisstopperioden må det være rimeligt at antage, at forhøjelse kun vil finde sted i begrænset omfang.

Bilag 8.

RENGØRINGS- OG VAGTSELSKABERNES ARBEJDSGIVERFORENING

Den 7. oktober 1970.

Ved § 1, stk. 1, i Lov om prisstop for tjenesteydelser m. v. af 20. maj 1970 fastsattes det, at der for tjenesteydelser ikke må finde forhøjelse sted af de den 15. maj 1970 gældende priser, takster eller honorarer.

Monopoltilsynet kan imidlertid undtage fra denne bestemmelse.

Med henvisning hertil søgte brancheforeningens medlem, A/S De Forenede Vagtselskaber, samt de rengøringselskaber, der er medlemmer af vor forening, Monopoltilsynet om godkendelse af, at selskaberne fra 1. september 1970 kunne hæve abonnements-taksterne med de merudgifter — eller i hvert fald en væsentlig del af disse — som fra samme dato ville blive påført disse virksomheder som følge af stigningen i dyrtids-tillæg samt arbejdstidsforkortelsen.

Rengøringselskabernes henvendelse kom — sammen med tilsvarende andragender fra andre større brancher, bl. a. håndværksrådet — til behandling i Monopolrådets møde den 2. september 1970, medens behandlingen af De Forenede Vagtselskabers samt andre enkeltvirksomheders andragender, der skulle have været afgjort den 16. s. m., blev indskudt til rådets møde den 30. s. m.

Såvel foreningens medlemmer indenfor rengøringsbranchen som A/S De Forenede Vagtselskaber opnåede Monopolrådets godkendelse af, at *selskabernes takster med virkning fra 1. september 1970 kunne forhøjes med 2,5 pct.*

Således som lovforslaget om et generelt prisstop med virkning fra den 22. september 1970 er affattet, omfattes også tjenesteydelser heraf, og samtidig ophæves loven af 20. maj 1970 om prisstop for tjenesteydelser.

Vedtagelse af det foreliggende lovforslag indebærer, således som vor forening fortolker det, at f. eks. håndværkere og de servicefag, der har fået deres andragender om

dispensation fra prisstoppet for tjenesteydelser behandlet i Monopolrådet forud for den 22. september d. å., lovligt har kunnet hæve deres takster, medens de virksomheder, herunder A/S De Forenede Vagtselskaber, hvis andragender først kom til behandling den 30. september d. å. eller senere, ikke vil kunne gennemføre de takstforhøjelser, Monopolrådet måtte have godkendt forud for lovforslagets forelæggelse og vedtagelse.

Det bemærkes udtrykkeligt, at de takstforhøjelser, der her er tale om, alene er afledt af dyrtidsstigninger og arbejdstidsforkortelsen pr. 1. september 1970; lønstigninger, som er indtruffet 3 uger før det generelle prisstop blev bekendtgjort og 5 uger før lovforslagets forelæggelse, og som alle erhverv, bortset fra håndværks- og servicefag, uden videre har været berettiget til at indkalkulere i priserne.

En sådan virkning af det nu til behandling foreliggende lovforslag kan ikke være rimelig og næppe heller tilsigtet. Vor forening skal derfor indtrængende henstille, at der under forslaget videre behandling må blive indføjet en bestemmelse om, at forhøjelse af takster, priser m. m. på grundlag af en af Monopolrådet i henhold til Loven om prisstop for tjenesteydelser m. v. givne dispensation er lovlig, selv om dispensationen først er givet og takstforhøjelsen gennemført efter den 22. september 1970.

Vor forening vil endvidere tillade sig at henlede det ærede udvalgs opmærksomhed på følgende:

Ved ministeriet for Statens lønnings- og pensionsvæsens cirkulære af 18. august 1970 har staten med virkning fra 1. september 1970 gennemført væsentlige forhøjelser af de natpengebeløb samt godtgørelser for tjeneste på lørdage samt søn- og helligdage, som

ydes til tjenestemænd, et cirkulære, hvis indhold får virkning også for ikke tjenestemandsansatte vægtere under Christiansborg Slotsforvaltning.

De Forenede Vagtselskaber har igennem en årrække tilstræbt, at selskabets tillæg for nat tjeneste og weekendtjeneste er af samme størrelsesorden som statens, hvorfor den af staten nu gennemførte „længlidning“ er ødelæggende for lønniveauet i vagtselskabet; det skal bemærkes, at de af staten til slotsvægtere ydede månedslønninger ligger en del over A/S De Forenede Vagtselskabers lønniveau.

Fra Vagt- og tilsynsfunktionærernes landssammenslutning har De Forenede Vagtselskaber, med henvisning til den af staten etablerede „længlidning“, modtaget henvendelse om en tilsvarende regulering af selskabets tillægssatser, og for at den i forvejen særdeles vanskelige personalesituation ikke skal antage helt katastrofale former, ser De Forenede Vagtselskaber ingen anden

udvej end, ligeledes med virkning fra 1. september 1970, at gennemføre en sådan forhøjelse af tillæggene.

De Forenede Vagtselskabers lønkonti vil herved blive belastet med en merudgift, der på årsbasis kan anslås til kr. 1.400.000 — kr. 1.500.000, hvilket er lig med selskabets for 1970 budgetterede nettooverskud (ca. 3,8 pct. af omsætningen før skat er afholdt).

I den anledning har selskabet i en skrivelse af 1. oktober d. å. ansøgt om Monopolrådets godkendelse af, at selskabet gennemfører yderligere en takstforhøjelse på 3,3 pct.

Vor forening skal på A/S De Forenedes Vagtselskabers vegne henstille, at der i forbindelse med det foreliggende lovforslags gennemførelse må fremkomme en tilkendegivelse om, at i det omfang Monopolrådet måtte imødekomme selskabets andragende, vil en sådan takstforhøjelse lovligt kunne gennemføres.

Med venlig hilsen

Rengørings- og vagtselskabernes arbejdsgiverforening.

P.B.V.

I. P. Schou.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 9.**Handelsministerens kommentarer til bilag 8.**

For så vidt angår spørgsmålet om forhøjelse af selskabets takster med 2,5 pct., som er godkendt af monopoltilsynet den 30. september, kan jeg henvide til bemærkningerne til Industrirådets skrivelse.

Med hensyn til ansøgningen om forhøjelse med yderligere 3,3 pct., der skyldes lønglidning, bemærkes, at lovforslaget bl. a. tager sigte på at imødegå prisstigninger, der har baggrund heri.

Bilag 10.

LANDSFORENINGEN DANSKE VOGNMÆND

Den 7. oktober 1970.

Landsforeningen Danske Vognmænd, der er hovedorganisation for ca. 7.000 lastbilvognmænd med ca. 15.000 lastvogne, skal henstille til udvalget, at man udvirker, at vognmandserhvervet, d. v. s. lastbiltransport af gods for fremmed regning, ikke bliver omfattet af det planlagte prisstop.

Som begrundelse herfor skal man henvise til, at taksterne for vognmandskørsel i en meget lang årrække ifølge gældende lovgivning har været under monopoltilsynets kontrol. Heri ligger, at man ikke har kunnet forhøje de organisationsmæssigt udarbejdede vejledende takster uden monopoltilsynets forudgående godkendelse, og at man gennem en række år alene har fået dækning for stigende driftsomkostninger, hvorimod der ikke er givet tilladelse til takstforhøjelser i et sådant omfang, at vognmændenes avance er blevet forhøjet.

Som følge af konkurrenceforholdene inden for erhvervet er det iøvrigt i praksis ikke muligt for den enkelte vognmand at forhøje sine takster med mere end de af monopoltilsynet godkendte stigninger.

Hertil kommer, at den af monopoltilsynet pr. 1. september 1970 godkendte forhøjelse af vognmandstaksterne, der alene skyldes omkostningsstigninger (navnlige lønstigninger) i perioden 1. marts-1. september 1970, bl. a. som følge af månedsafregninger, ikke har kunnet nå at slå igennem i praksis den 22. september 1970.

Man foreslår derfor, at takster for gods-transport ad landevej for fremmed regning undtages fra prisstoploven, således som tilfældet var ved de to tidligere prisstoplove for tjenesteydelser, jfr. lov nr. 29 af 15. februar 1968 og lov nr. 193 af 20. maj 1970.

Beslutter man alligevel at gennemføre et

generelt prisstop, skal man henstille til udvalget, at der indføres en dispensationsbestemmelse, således at åbenbare urimeligheder undgås, idet den gældende monopolløvgivning giver adgang til den fornødne kontrol forsåvidt angår vognmandserhvervets forhold.

Til illustration af nødvendigheden heraf skal anføres, at Landsnævnet for omnibus- og fragtmmandskørsel på sit møde den 9. september 1970 vedtog at godkende en forhøjelse af de takster, der skal anvendes på de af landsnævnet koncessionerede fragtmmandsruter.

Meddelelse herom blev imidlertid først afsendt af landsnævnet den 21. september 1970 og først modtaget af landsforeningen den 23. september 1970. De enkelte fragtmænd har derfor ikke haft nogen mulighed for at forhøje deres takster (udarbejde nye takstregulativer) før efter den 23. september 1970.

Hertil kommer, at landsforeningen først efter, at landsnævnets godkendelse foreligger, kan søge de lokale trafikudvalg om, at disse for deres vedkommende godkender de af landsnævnet godkendte takster, hvilket trafikudvalgene traditionelt gør rent ekspeditionsmæssigt.

Endvidere vil det af hensyn til mere sæsonpræget kørsel være nødvendigt med en dispensationsbestemmelse, hvis åbenbare urimeligheder skal undgås. Landsforeningen forhandler således traditionelt i månederne oktober — november med en række amtsvejinspektorater om taksterne for den kommende sæson for snerydning og glatføregrusning.

Det bemærkes i denne forbindelse, at der — som følge af kommunalreformens gen-

nemførelse — har måttet forudses en vis forsinkelse med hensyn til disse forhandlinger.

I visse af de mellem amterne og landsforeningen afsluttede aftaler er taksterne automatisk reguleret i forhold til de af monopoltilsynet godkendte takster for almindelig vognmandskørsel, men det gælder langt fra alle aftaler.

Man skal i denne forbindelse bemærke, at snerydning og glatføregrusning i vidt omfang udføres uden for normal arbejdstid, og at overtidsbetalingen til chaufførerne siden sidste sæson er steget med indtil kr. 2,23 pr. time. Det forekommer lidet rimeligt, at vognmændene selv skulle bære denne stigning.

Også på andre områder giver sæsonkørslen problemer, f. eks. med transporter af roer, såsæd, kunstgødning o. lign. Hvor sådanne godsarter ikke transporteres året rundt, stod man netop for at skulle forhandle med kørselsforbrugerne om de nye

takster. Da sådanne godsarter ikke blev transporteret på skæringsdagen den 22. september, forekommer det urimeligt, hvis man skal anvende taksterne fra sæsonen i 1969/70, og landsforeningen kan i så fald ikke udelukke, at det vil blive meget vanskeligt at få disse samfundsvigtige opgaver løst.

Det bemærkes, at lovforslaget efter sin formulering ikke synes at undtage de foran nævnte tilfælde fra prisstøppet, jfr. lovforslagets bemærkninger til § 1, jfr. § 2, forslagens side 3, spalte 1.

For disse og tilsvarende transporter henstiller man derfor, at der i loven gives en dispensationsbestemmelse, således at vognmændene lovligt kan forhøje den foregående sæsons takster med de af monopoltilsynet i mellemtiden godkendte takstforhøjelser. Det vil i så godt som alle tilfælde sige de af monopoltilsynet pr. 1. marts og 1. september 1970 godkendte stigninger.

P.L.V.

Gundelach.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om prisstøb.

Bilag 11.**Handelsministerens kommentarer til bilag 10.**

Med hensyn til de godkendte takstforhøjelser, der ikke er iværksat inden den 22. september, henvises til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 3.

For så vidt angår de særlige forhold vedrørende snerydning og glatføregrusning bemærkes, at det eventuelt vil kunne be-

tragtes som ydelser af en særlig karakter, og at man derfor over for monopoltilsynet vil kunne rette henvendelse om dispensation i henhold til lovforslagets § 4, stk. 3.

En fuldstændig fritagelse af vognmandserhvervet fra prisstoppet vil jeg ikke kunne tiltræde.

Bilag 12.

DE SAMVIRKENDE DANSKE LANDBOFORENINGER

LANDBRUGSRAADET

DE SAMVIRKENDE DANSKE HUSMANDSFORENINGER

Den 7. oktober 1970.

I anledning af folketingets behandling af lovforslaget om prisstop skal De samvirkende danske Landboforeninger, Landbrugsraadet og De samvirkende danske Husmandsforeninger herved tillade sig at fremføre, at organisationerne generelt kan tiltræde, at der som et led i bestræbelserne på at bremse de indenlandske omkostningsstigninger gennemføres et prisstop, der også omhandler landbrugets hjemmemarkedspriser.

Vedrørende enkeltheder i det fremsatte lovforslag har organisationerne imidlertid følgende bemærkninger:

1. Organisationerne anmoder om, at det bliver klargjort, at loven om prisstop ikke omfatter sådanne tilfælde, hvor tilladelse til prisforhøjelse er givet af monopoltilsynet forud for den 22. september d. å., men hvor sådanne tilladelser ikke er udnyttet inden den nævnte dato som følge af tekniske forhold m. v. i forbindelse med selve prisjusteringen.

Spørgsmålet er aktuelt i forbindelse med prisfastsættelsen for svinekød og fjerkrækød på hjemmemarkedet.

For *svinekød* drejer det sig om ophævelse af den midlertidige reduktion af hjemmemarkedsafgiften med 20 øre pr. kg, som har været gældende siden den 4. maj d. å. I skrivelse af 16. september 1970 fra monopoltilsynet til Eksport-Svineslagteriernes Salgsforening har tilsynet taget til efterretning, at den midlertidige afgiftsnedsettelse kan ophøre fra og med den 28. september d. å. Kopi af nævnte skrivelse er vedlagt.

For så vidt angår *fjerkrækød*, vedrører spørgsmålet den af monopoltilsynet den 2. september d. å. godkendte forhøjelse af hjemmemarkedsprisen for slagtefjerkræ med 20 øre pr. kg. Denne forhøjelse kunne imidlertid ikke få virkning straks, idet afgiften på dette tidspunkt allerede var fastsat indtil den 27. september d. å. Årsagen hertil er, at hjemmemarkedsordningen for fjerkrækød administreres på den måde, at afgiften fastlægges for længere perioder ad gangen (4 eller 5 uger), inden for hvilke der ikke sker ændringer uanset eksportprisudvikling og forskydninger i den godkendte hjemmemarkedspris.

2. Organisationerne anmoder om, at det under lovforslagets behandling bliver tydeliggjort, at prisstoppet ikke gælder for okse- og kalvekød, hvor prisdannelsen på hjemmemarkedet gennem længere tid har været bestemt af eksportprisudviklingen, jfr. § 4, stk. 5, i lov om afsætning af danske landbrugsvarer, der berettiger landbruget til at opnå eksportprisen, såfremt den er højere end den af monopoltilsynet godkendte hjemmemarkedspris.

Såfremt hjemmemarkedsprisen i medfør af prisstoploven fikseres lavere end eksportprisen, må der under de gældende markedsvilkår forudses forsyningsvanskeligheder på hjemmemarkedet.

3. I henhold til lovforslagets § 4, stk. 3 kan monopoltilsynet undtage vareområder fra prisstoppet, hvor markedsforholdene eller varens karakter taler derfor.

I bemærkningerne til lovforslaget er

Bilag til bet. o. lovf. om prisstop.

nævnt en række eksempler på sådanne undtagelser. Organisationerne skal i denne forbindelse anmode om, at det klargøres, at kartofler falder ind under disse undtagelser på baggrund af, at prisdannelsen for kartof-

ler sædvanligvis er påvirket af sæsonmæssige svingninger.

Det samme gælder for en række specielle salgsafgrøder, f. eks. gulerødder.

For De samvirkende danske
Landboforeninger

Arne Pilegaard Larsen

For De samvirkende danske
Husmandsforeninger

Peter Jørgensen

For Landbrugsraadet

Anders Andersen

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Underbilag til bilag 12.**MONOPOLTILSYNET**

København, den 16. september 1970.

Ved skrivelse af 2. september 1970 har tilsynet rejst spørgsmål om, at den gældende midlertidige nedsættelse af hjemmemarkedsafgiften for svin med 20 øre pr. kg oprettholdes indtil videre.

Salgsforeningen har ved skrivelse af 11. september 1970 meddelt, at det er salgsforeningens indstilling, at afgiftsreduktionen bør ophøre fra og med den 28. september 1970.

I denne anledning skal man herved meddele, at tilsynet tager til efterretning, at den midlertidige nedsættelse af hjemmemarkedsafgiften ophører fra den nævnte dato. Tilsynet vil vende tilbage til spørgsmålet om afgiftsberegningen i indeværende år, så snart man har tilstrækkeligt kendskab til slagteriernes regnskabsmateriale for 1970.

P.D.V.

P. Nørgaard.

/ Madvig Sørensen,
eksp.sekr.

Eksport-Svineslagteriernes
Salgsforening,
Axeltorv 3,
1609 København V.

Bilag 13.**Handelsministerens kommentarer til bilag 12.**

Vedrørende første pkt. henvises til min besvarelse af udvalgets spørgsmål 3.

For de i landboforeningernes skrivelse omhandlede to varekategorier bemærkes vedrørende fjerkrækød, at der ikke ses at foreligge omstændigheder, som taler for at fravige det udgangspunkt, jeg har givet udtryk for i besvarelsen af spørgsmål 3. Herved forudsætter jeg, at ej heller en ankenævnsafgørelse, der måtte give landbruget medhold, vil kunne berettige til regulering af prisen for fjerkrækød, da allerede den af monopoltilsynet godkendte forhøjelse ikke var effektueret den 22. september.

Med hensyn til spørgsmålet om svinekød

har jeg endnu ikke tilendebragt mine overvejelser, men skal senere komme tilbage til dette spørgsmål.

Med hensyn til pkt. 2 og 3 vedrørende okse- og kalvekød samt kartofler og gulerødder bør disse varer efter min opfattelse principielt være omfattet af prisstoppet. De særlige problemer, der eventuelt foreligger for de pågældende varer med relation til prisstoppet, må monopoltilsynet vurdere og tage stilling til i forbindelse med en eventuel ansøgning om undtagelse fra loven i henhold til § 4, stk. 3. Det vil efter min mening ikke være rigtigt at foregribe monopoltilsynets stillingtagen.

Bilag 14.**DANSKE DAGBLADES UDGIVERFORENING**

Den 7. oktober 1970.

Ifølge bemærkningerne til det d. d. i folketinget fremsatte forslag til lov om prisstop — side 3, spalte 1 — skal loven gælde for leverancer efter lovens ikrafttræden, uanset tidligere indgåede aftaler herom.

Et mindre antal — omkring 16 — dagblade i provinsen, har imidlertid allerede enten i slutningen af august eller begyndelsen af september d. å., men i alt fald før 22. september d. å. forhøjet abonnementspriserne med virkning fra 1. oktober d.å. og har samtidig meddelt dette til læserne og — af hensyn til abonnementsafgiftens opkrævning — til postvæsenet.

Dagbladsabonnementer er forudbetalte, og regninger blev derfor i overensstemmelse med sædvanlig praksis udsendt omkring midten af september, dels gennem postvæsenet, dels af bladenes egne kontorer.

Blandt de dagblade, der således har gennemført en abonnementsprisforhøjelse, er følgende:

Dagbladet, Ringsted
Fyens Stiftstidende, Odense
Fyns Tidende, Odense

Holbæk Amts Venstreblad
Jydske Tidende, Kolding
Kalundborg Folkeblad
Middelfart Venstreblad
Roskilde Tidende
Sjællands Tidende, Slagelse
Skive Folkeblad
Aalborg Stiftstidende
Bornholms Tidende, Rønne
Bornholmeren, Rønne
Sønderjyden, Sønderborg
Tidende for Lolland og Falster, Nakskov.
Tilsvarende forhold gør sig gældende for enkelte dagblades annoncepriser, hvis forhøjelser — ligeledes inden 22. september d. å. — er gennemført ved udsendelse af prislister til reklamebureauer og annoncører.

På denne baggrund forudsætter Danske Dagblades Udgiverforening, at prisstoppet ikke finder anvendelse på de prisforhøjelser, der allerede er gennemført af de pågældende dagblade, og udgiverforeningen henstiller til udvalget eventuelt at optage en bemærkning i udvalgsbetænkningen, som præciserer dette.

DANSKE DAGBLADES UDGIVERFORENING

Alf Schiøtz-Christensen.
fg. formand.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 15.**Handelsministerens kommentarer til bilag 14.**

I de tilfælde, hvor forhøjede abonnementspriser er påbegyndt opkrævet den 22. september, må den nye abonnementspris anses som stopprisen.

Med hensyn til løssalgpris og annoncepris, hvor der ikke er effektueret prisforhøjelser før den 22. september, må prisen den 22. september være stopprisen.

Bilag 16.**FORENINGEN AF KONSERVESFABRIKANTER I DANMARK**

Den 7. oktober 1970.

Herved skal foreningen høfligt tillade sig at henstille, at der ved prisstoplovens udformning tages hensyn til grønt- og frugtindustriens specielle sæsonmæssige forhold f. eks. ved, at der i lovforslagets § 4 som nyt stk. 4 indføjes:

„Desuden kan monopoltilsynet tillade, at priserne for sæsonproducerede varer, for hvilke der kutymemæssigt kun sker årlige prisfastsættelser, som normalt indtræffer i prisstopperioden, foruden de i § 1, stk. 2 nævnte forhøjelser, forhøjes med beløb til dækning af andre omkostningsstigninger end de i § 1, stk. 2 nævnte, der måtte være indtruffet i tiden fra sidste prisfastsættelse og frem til den 22. september“

eller angivelsen af en tilsvarende dispensationsmulighed i bemærkningerne til § 4.

Baggrunden for foreningens henstilling er, at grønt- og frugtindustriens færdigvarer fremstilles i årligt tilbagevendende sæsoner, når råvarerne — frugter og grøntsager — er tjenlige til forarbejdning. Dette medfører, at prisansættelse for de enkelte varer normalt kun sker een gang årligt, når fabriken har oversigt over sæsonens gennemsnitspris for råvarerne og over de øvrige produktionsomkostninger. D. v. s. at den pågældende pris i det følgende år ikke korrigeres løbende i forhold til eventuelle stigninger i omkostningerne, således som det er tilfældet for virksomheder med kontinuert produktion.

For adskillige produktioner — f. eks. efterårsgrøntsager og træfrugt — sker årets prisansættelser normalt i tiden fra den 1. oktober til den 1. januar, og et prisstop pr. 22. september vil derfor ramme grønt- og frugtindustrien hårdere, end det er tilfældet

for industrien i almindelighed, idet der i tiden fra sidste prisansættelse og frem til prisstoppets ikrafttræden er opsummeret adskillige udækkede omkostningsstigninger, som ikke kan karakteriseres som stigninger i priser for råvarer og hjælpestoffer.

Det må i denne forbindelse erindres, at rationaliseringer, automatisering m. v. konstant medfører en forskydning fra variable omkostninger over på virksomhedernes generelle omkostninger. Desuden kan konkret nævnes stigninger i fragtomkostninger, lønomkostninger (pr. 1. marts 1970), kørselsomkostninger, vedligeholdelsesomkostninger, frysehusleje o. s. v.

Foreningen må umiddelbart finde det urimeligt, hvis frugt- og grøntindustrien undrages dækning for disse omkostningsforøgelser, og mindre hensigtsmæssigt, såfremt der inden for denne varesektor efter den 1. marts 1971 udløses prisstigninger, som modsvarer 1-1½ års omkostningsefterløb.

På denne baggrund er det foreningens håb, at prisstoploven må blive udformet således, at grønt- og frugtindustrien ved de sædvanemæssige årlige prisansættelser, der indtræffer i prisstopperioden, foruden eventuelle stigninger i priser for råvarer og hjælpestoffer må få mulighed for at inddække dokumenterede omkostningsstigninger af anden karakter, der er sket i tiden fra sidste prisfastsættelse og frem til den 22. september d. å.

Om muligt ønsker foreningen gerne adgang til ved et foretræde for udvalget mundtligt at redegøre for det omhandlede problem.

P.F.V.

L. Stevner.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 17.

Handelsministerens kommentarer til bilag 16.

Det af foreningen anførte synes ikke at give tilstrækkeligt grundlag for, at der i loven gives industrier med sæsonproducerede varer en særstilling. Skulle foreningens ønske for dette vareområdes vedkommende tilgodeses, måtte konsekvensen være, at virksomheder inden for andre vareområder, hvor priserne kun reguleres få gange om

året, skulle have en tilsvarende særstilling. Såfremt markedsforholdene eller varens karakter taler derfor, vil monopoltilsynet efter § 4, stk. 3, kunne undtage fra bestemmelserne i §§ 1-3, herunder med hensyntagen til sådanne særlige forhold ved fastsættelse af et andet udgangspunkt for stopprisen end 22. september.

Bilag 18.

BUTIKSHANDELENS FÆLLESRAAD

Den 7. oktober 1970.

I anledning af statsministerens redegørelse i Folketinget den 6. oktober 1970 og til det af handelsministeren i dag fremsatte forslag til lov om prisstop skal Butikshandelens Fællesraad anføre følgende:

1. Butikshandelens Fællesraad har ved flere lejligheder over for Regering og Folketing givet udtryk for, at man under hensyn til udviklingen i betalingsbalancen og de økonomiske forhold i det hele ville se positivt på en afbalanceret — over for alle samtidig virkende — indkomspolitik, og man har givet tilsagn om loyalt at ville medvirke ved gennemførelsen af en sådan.

Der blev ikke i november 1967 i forbindelse med devalueringen gennemført en afbalanceret indkomspolitik, men alene indgreb over for erhvervslivet. Det samme var tilfældet i februar 1968 til trods for klare tilkendegivelser af, at sigtet var en sådan indkomspolitik.

Det er med oprigtig skuffelse, at butikshandelen igennem statsministerens møde med erhvervslivets organisationer, redegørelser til Folketinget og det nu forelagte lovforslag om prisstop må konstatere, at der fortsat agtes foretaget ensidige indgreb over for erhvervslivet.

Konsekvensen af det forelagte lovforslag vil være, at man ensidigt overlader til de erhvervsdrivende at forhindre en fortsat længdning i en tid med stor mangel på arbejdskraft, og man afskærer de erhvervsdrivende fra ikke blot at få inddækket kommende lønstigninger, men også de løn- og omkostningsforøgelser, som var indtruffet forud for den 22. september 1970, men som af tekniske eller andre grunde endnu ikke var indarbejdet i kalkulerne. Det gæl-

der bl. a. også den dyrtidsregulering, som kom til udløsning med udgangen af september — altså efter stopdagen.

Konsekvenserne af en sådan ensidighed i indgrebene er for tiden uoverskuelige for erhvervslivet. Rentabiliteten vil blive truet i mange af de erhvervsvirksomheder, som i forvejen arbejder under de skarpeste konkurrencevilkår, og alle selvstændige erhvervsdrivendes indtjening vil blive angrebet netop i en periode, hvor arbejdsmarkedets parter forhandler om øgede lønrammer. Efter vor mening er dette direkte i strid med løftet om en afbalanceret indkomspolitik.

2. Det forekommer helt urimeligt, når der straks efter statsministerens redegørelse den 22. september 1970 fra mange sider blev givet befolkningen det indtryk, at prisstigninger efter denne dato under alle omstændigheder var odieuse og angribelige. Også efter en eventuel lovs gennemførelse vil der komme prisstigninger i forbindelse med råvarestigninger m. v., men i stedet for at forklare denne problematik belaster man tilidsforholdet mellem butikshandelen og det forbrugende publikum med tilkendegivelser om, at vældige kontrolforanstaltninger skal sættes i gang såvel af det offentlige som på privat basis. Det er en følgevirkning af loven, som butikshandelen finder ganske ubillig.

3. Til lovforslaget skal vi iøvrigt anføre følgende:

ad § 1, stk. 1.

Det er i strid med hævdyndne principper at gennemføre love med tilbagevirkende kraft, og den form for sådan lovgivning, der er foreslået i dette tilfælde, er endog af helt

Bilag til bet. o. lovf. om prisstop.

usædvanlig art. Hertil kommer, at prisudviklingen i den seneste tid, som pristallet viser, har været forholdsvis stabil.

Butikshandelens Fællesraad skal derfor indtrængende henstille, at loven, hvis den gennemføres, baseres på de ved ikrafttrædelsestidspunktet gældende priser.

ad § 1, stk. 2.

Fællesraadet går ud fra som en selvfølge, at enhver stigning i faktisk afholdte indkøbspriser forud for stopdagen, som ikke er indkalkuleret i de på stopdagen gældende salgspriser, kan motivere en prisforhøjelse med respekt af bemærkningen i motiverne om, at prisforhøjelser skal beregnes efter kostprisprincippet.

ad § 4, stk. 2 sammenholdt med § 7, andet punktum.

Disse bestemmelser indebærer, at den normale bevisbyrdefordeling fraviges således, at virksomhederne skal godtgøre lovligheden af deres priser. Dette er usædvanligt og urimeligt, og urimeligheden understreges af § 7, andet punktum, idet Monopoltilsynet herefter — uden at der er rekurs til Ankenævnet, og vel også som følge heraf heller ikke til domstolene — skal kunne be-

stemme, at en pris, som virksomheden anser for lovlig, skal nedsættes til et eller andet vilkårligt beløb, jfr. ordene „bedst stemmende med“.

Konsekvensen af § 4, stk. 2, vil iøvrigt være, at en butikshandlende, der f. eks. fører 5.000 forskellige varer, skal kunne godtgøre, at den af ham nu beregnede pris for hver enkelt af de 5.000 varer svarer til prisen den 22. september 1970, det vil sige prisen for mere end 14 dage før lovens gennemførelse, med eventuelle tillæg, jfr. § 1, stk. 2. Det siger sig selv, at kun meget få butikshandlende vil have mulighed herfor, og dette understreger yderligere det berettigede i vort krav om, at lovstoppets dato er sammenfaldende med lovens ikrafttrædelsesdato.

Det anførte er ikke udtryk for, at de butikshandlende normalt ikke kan sandsynliggøre, hvilke priser der er beregnet, men en godtgørelse i teknisk-juridisk forstand vil ikke altid kunne præsteres, hvilket bl. a. har forbindelse med den skarpe konkurrencesituation, der uafbrudt nødvendiggør prisændringer.

Med ærbødighed

P. f. v.

T. Hecht-Nielsen.
formand.

/ E. Groth-Andersen, generalsekretær.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 19.**Handelsministerens kommentarer til bilag 18.**

Med hensyn til de i indledningen anførte generelle bemærkninger henvises til mine udtalelser herom i forelæggelsestalen.

Til de enkelte punkter skal jeg i øvrigt bemærke følgende:

For så vidt angår det vedrørende § 1, stk. 1, anførte kan jeg henvide til, at jeg ved min forelæggelse af lovforslaget har pointeret, at det ikke kan siges, at loven har tilbagevirkende kraft. Kun de priser, der tages efter lovens ikrafttræden, falder ind under lovens forbudsbestemmelser.

Jeg må fraråde det af fællesrådet fremsatte forslag om, at prisstoppet baseres på de ved lovens ikrafttrædelse gældende priser.

Med hensyn til det af fællesrådet til § 1, stk. 2, anførte bemærkes, at lovforslaget principielt betyder, at de prisstigninger på råvarer og materialer og de stigninger i indkøbspriser, der er indtruffet efter 22. september, vil kunne indkalkuleres i priserne. Ved prisberegningen vil Monopoltilsynet efter omstændighederne, når markedsforholdene taler derfor, kunne tillade, at råvarepris og/eller indkøbspris beregnes som et gennemsnit.

For så vidt angår bemærkningerne til § 4, stk. 2, jfr. § 7, 2. pkt., henviser jeg til mine bemærkninger til Industrirådets skrivelse.

Bilag 20.**FORBRUGERRAADET**

Den 8. oktober 1970.

Forbrugerrådet har allerede den 29. september d. å. fremsendt en række forbrugerønsker vedrørende den bebudede prisstoplov og kommende prislovgivning.

Nu, da lovforslaget om prisstop er frem-

lagt i folketinget, tillader Forbrugerrådet sig at tilstille udvalget henvendelsen, således at vore synspunkter kan indgå direkte i udvalgets behandling af lovforslaget.

For Forbrugerrådet.

Lis Groes

formand.

/ Helle Munch-Petersen, kontorchef

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Underbilag til bilag 20.

FORBRUGERRAADET

Den 29. september 1970.

Forbrugerrådet hilser med tilfredshed, at regeringen foreslår et midlertidigt prisstop, der moralsk allerede skulle være i kraft. Endnu er lovforslag ikke lagt frem i folketinget, men Forbrugerrådet vil gerne fremhæve en række punkter, hvorved man kan sikre, at prisstoppet ikke kommer til at virke mod sin hensigt.

1) Der findes i øjeblikket 17 prisinspektører til at overvåge lovens opretholdelse. Antallet må sikkert suppleres, samtidig med at det ville være ønskeligt at inddrage aktive forbrugere i lokale opgaver i nært samarbejde med prisinspektøren.

2) Det må hindres, at prisstoppet virker lammende på priskonkurrencen. Vi ved, at den samme vare ikke koster det samme overalt, men vi efterlyser mulighed for prisundersøgelser, der kan understrege dette over for forbrugerne.

3) En mulighed for at omgå prisstoppet vil være „nye“ varer — „nye“ navne — „nye“ pakkestørrelser — påstået „ny“ kvalitet. Loven bør derfor indeholde bestemmelser om at bevare nugældende kvantiteter og kvaliteter under prisstoppet uden dermed at hindre reelle kvalitetsforbedringer i at nå frem til forbrugerne.

4) Prisfald bør slå igennem — i regeringsoplægget er kun nævnt, at stigninger på råvarer og hjælpestoffer tillades indregnet, mens påbud om, at prisfald på tilsvarende måde skal indregnes, savnes.

5) Konkurrencelysten må ikke hæmmes, derfor bør prisangivelse pr. måleenhed gøres obligatorisk, så forbrugerne bedre kan over-

skue markedet, ligesom det må være naturligt, at annoncer indeholder priser.

6) Prisstoppet bebudes afløst af en stramning af den nuværende prislovgivning. I denne forbindelse foreslår Forbrugerrådet, at loven åbner mulighed for at påbyde varedeklaration, og at salg af bestemte varer kun må finde sted i nærmere foreskrevne enheder. Endelig foreslår Forbrugerrådet at udvide monopoltilsynets beføjelser til at give leveringspålæg udover de nugældende snævre rammer.

Forbrugerrådet forstår, at regeringen sigter mod såvel øjeblikkelige som mere langsigtede problemer i den politik, der nu er lagt op til. Vi ønsker at understrege, at aktiv forbrugerpolitik må inddrages såvel i den aktuelle situation som på længere sigt, hvor forbrugerkommissionen utvivlsomt vil komme med mange konstruktive bidrag.

Men i den aktuelle situation, hvor der bebudes nedskæringer såvel i det private som i det offentlige forbrug, må det være af afgørende betydning, at forbrugerne får bedre mulighed for at vurdere behov, priser og kvaliteter.

Aktiv forbrugerpolitik er et nødvendigt og naturligt led i en konstruktiv erhvervs- og samfundspolitik. Vi må derfor indtrængende opfordre til, at de organisationer, der varetager forbrugernes interesser, får økonomisk mulighed for at leve op til de forventninger, forbrugerne landet over stiller, således at forbrugeroplysningen gennem egen presse, dagspresse, radio og TV kan opnå en effektiv gennemslagskraft.

På Forbrugerrådets vegne

Lis Groes
formand.

/ Helle Munch-Petersen, kontorchef.

Til regeringen
v/statsminister Hilmar Baunsgaard,
Christiansborg, 1218 K.

Genpart af denne skrivelse er sendt til de øvrige medlemmer
af regeringen og folketingets medlemmer.

Bilag 21.

Handelsministerens kommentarer til bilag 20.

I tilslutning til drøftelserne på samrådet den 7. oktober skal jeg efter aftale fremkomme med følgende kommentarer til Forbrugerrådets skrivelse af 29. september 1970 til regeringen:

ad 1) Antallet af prisinspektører er for tiden 18 og vil i det omfang, det er muligt, blive forhøjet.

For kontrollen med lovens overholdelse må det findes værdifuldt, at forbrugerne er prisbevidste, og at Forbrugerrådet medvirker bedst muligt hertil. Det materiale vedrørende prisudviklingen, som Forbrugerrådet vil kunne fremskaffe, forudsætter jeg bliver stillet til rådighed for monopoltilsynet, som vil kunne inddrage det i sin administration. Derimod finder jeg det ikke muligt, at der gives kontrollerende beføjelser til andre end de i monopoltilsynet ansatte.

ad 2) De muligheder for prisundersøgelser, som Forbrugerrådet efterlyser, må kunne gennemføres efter prisindseendelovens bestemmelser.

ad 3) Ved kontrollen med lovens overholdelse forudsætter jeg, at monopoltilsynet er opmærksom på eventuelle forsøg på omgåelse af lovens bestemmelser ved fremstilling

af „nye kvaliteter“, „kvalitetsforringelser“ og lignende. Henstillingen om at gennemføre bestemmelser om at bevare nuværende kvaliteter finder jeg det ikke hensigtsmæssigt at imødekomme.

ad 4) Her kan jeg henvise til min besvarelse af de af udvalget som nr. 1 og nr. 21 stillede spørgsmål.

ad 5) Her kan jeg henvise til de bestemmelser, der indeholdes i prisindseendeloven, og som giver monopoltilsynet særlige beføjelser i denne henseende. Efter § 3 kan tilsynet fastsætte regler om fakturering og om mærkning eller skiltning med pris, såfremt tilsynet efter en undersøgelse finder sådanne foranstaltninger egnede til at fremme konkurrencen. Videre kan tilsynet fastsætte regler om prisangivelse ved annoncering, mærkning og skiltning med henblik på salg af varer, for hvilke købesummen betales i afdrag. Endvidere kan tilsynet efter § 4 for varer, der af fabrikanten, importøren eller grossisten sælges i detailsalgspakning, fastsætte regler om mængdeangivelse på pakningen.

ad 6) Her kan jeg henvise til min besvarelse af udvalgets spørgsmål 16.

Bilag 22.**AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK**

Den 8. oktober 1970.

I det af handelsministen fremsatte forslag til lov om prisstop hedder det i § 3, at bestemmelserne i §§ 1-2 også finder anvendelse ved offentlige virksomheders salg af varer og levering af transport- og tjenesteydelser.

I den forbindelse tillader Amtsrådsforeningen sig at henlede udvalgets opmærksomhed på bestemmelsen i § 6, stk. 1, i lov nr. 237 af 4. juni 1969 om sygehusvæsenet, der trådte i kraft den 1. april 1970. Efter denne bestemmelse skal indenrigsministeren godkende et af hver (amts)kommune udarbejdet takstregulativ, der skal være fælles for hele kommunens sygehusvæsen. Denne bestemmelse er suppleret i vilkårene for etableringen af de nye amtskommuner, hvor det udtrykkeligt er præciseret, at der fra den 1. april 1970 er adgang for samtlige beboere i hver af de nye amtskommuner til indlæggelse til indenamts-takst på samtlige den nye amtskommunes sygehuse.

Indlæggelsestaksterne har før kommunalreformen været varierende — undertiden fra sygehus til sygehus. Sygehuslovens krav om et fælles takstregulativ og sammenlægningsvilkårenes understregning af den frie indlæggelsesret på samtlige den nye amtskommunes sygehuse må begge ses som led i bestræbelserne for at gøre hver amtskommunes sygehusvæsen til en funktionel enhed, som et led i den omstilling af sygehusvæsenets administration, der er et af de vigtigste led i kommunalreformen.

De nye fælles takstregulativer skal som nævnt have virkning fra den 1. april 1970. Da de hidtidige takstregulativer indbyrdes har været ret forskellige, har det vist sig, at udarbejdelse af nye fælles takstregulativer og disses godkendelse både i amtsrådene og i centraladministrationen har været relativt tidkrævende. Indenrigsministeriet har forelø-

bigt meddelt principgodkendelse af 4 fælles takstregulativer (for Frederiksborg, Storstrøms, Fyns og Århus amtskommuners sygehuse). Yderligere 2 forslag (for Vejle og Nordjyllands amtskommuners sygehuse) er under behandling i indenrigsministeriet. Der mangler således, såvidt det er Amtsrådsforeningen bekendt, forslag til fælles takstregulativer for 7 af de 13 nye amtskommuner (Roskilde, Vestsjælland, Bornholm, Nordjylland, Ribe, Ringkøbing og Viborg). Amtsrådsforeningen, der ser det som en hovedopgave at medvirke til den praktiske gennemførelse af den nye sygehuslov, vil finde det overordentlig beklageligt, hvis prisstoplovgivningen skulle standse eller forsinke det videre arbejde med udarbejdelsen af de i sygehusloven forudsatte fælles takstregulativer. Amtsrådsforeningen skal derfor henstille til folketingsudvalget, at der i lovforslaget foretages følgende ændringer:

Til § 6:

Som nyt stk. 2 indsættes:

„Stk. 2. Uanset denne lov er indenrigsministeren fortsat bemyndiget til at godkende fælles takstregulativer for sygehusvæsenet i de i henhold til § 1 i lov om revision af den kommunale inddeling, jfr. lovbekendtgørelse nr. 86 af 24. marts 1969, etablerede nye amtskommuner, jfr. bestemmelsen i § 6, stk. 1, i lov nr. 237 af 4. juni 1969 om sygehusvæsenet.“

Det bemærkes, at problemet ikke er aktuelt for Københavns amtskommune, og at Amtsrådsforeningen ved nærværende henvendelse ikke har taget stilling til det generelle problem, der opstår, når erhvervslovgivningen — i det foreliggende tilfælde forslaget til lov om prisstop — overføres på det offentlige virkeområde.

P. Gorrsen
fg.

/ Jens M. Nielsen.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 23.

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Den 8. oktober 1970.

Det af regeringen foreslåede prisstop finder efter lovforslaget også anvendelse på tjenesteydelser fra offentlige virksomheder.

Det er måske ikke helt klart, om denne bestemmelse også gælder sygehustakster, altså den betaling, patienterne — i praksis deres sygekasse — erlægger for indlæggelse på sygehuse.

Sygehustaksterne er fastsat i takstregulativer, der skal godkendes af indenrigsministeren. Efter den nye sygehuslov skal der for hver amtskommune være et fælles takstregulativ for amtskommunens sygehuse.

Egentlig skulle de nye takstregulativer have været færdige allerede nu. Arbejdet med at lave udkast til nye takstregulativer er imidlertid et administrativt pillearbejde, og under det store arbejdspress i forbindelse med kommunalreformen er det kun i begrænset omfang lykkedes at få nye takstregulativer gjort klar til godkendelse.

De nye fælles takstregulativer for områder, der før har haft forskellige takster, vil sikkert medføre, at taksten for nogle sygehuse går op, for andre ned. Både politisk og administrativt vil det hyppigt være lettest at gå en mellemvej.

Der er ikke de store penge i sygehustaksterne. Den højeste takst der kendes for indenamtspatienter på fællestue, er 20 kr. om

dagen. For sygekassemedlemmer betales det halve, altså højst 10 kr. For enestue, for udenamtspatienter og for udlændinge gælder særlige satser.

I de hidtil forelagte fælles takstregulativer har man følgende almindelige fællestuetakster:

Frederiksborg og Storstrøms . . .	16 - 8
Fyn	10 - 5
Vejle, Århus og Nordjyllands . . .	20 - 10.

Der har aldrig været regler om taksternes højde, men takstregulativerne skal godkendes af indenrigsministeren, der naturligvis påser, at taksterne ikke er urimelige.

Arbejdet med de nye fælles takstregulativer er et led i den administrative gennemførelse af kommunalreformen og et led i gennemførelsen af den nye sygehuslov. Amtsrådsforeningen ser nødigt dette arbejde gå i stå eller sinket. Derfor beder vi om en stærkt begrænset undtagelse, der kun omfatter de takstregulativer, der skal udfærdiges i de 13 nye amtskommuner. Det er et helt specielt problem, vi her peger på. Den undtagelse, vi beder om at få indsat, rører ikke ved lovforslagets principper.

Den er en sikkerhedsforanstaltning, som heller ikke bør få betydning ved lovens fortolkning, der, som jeg indledningsvis sagde, kan være tvivlsom.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om prisstop.

Bilag 24.**Handelsministerens kommentarer til bilag 22.**

Da lovforslaget omfatter pris- og takstfastsættelser for offentlige ydelser bortset fra sådanne, som fastsættes ved lov eller godkendes af Folketingets finansudvalg, vil jeg ikke finde det hensigtsmæssigt at gøre undtagelse specielt for de omhandlede syge-

hustakster. Prisstoploven vil ikke være til hinder for, at arbejdet med takstregulativene fortsætter, men i det omfang det medfører takstforhøjelser, vil de ikke kunne sættes i kraft, så længe prisstoppet gælder.

Bilag 25.**AALBORG PORTLAND-CEMENT-FABRIK**

Den 8. oktober 1970.

Som en af de virksomheder, der er under Monopoltilsynets priskontrol i henhold til bestemmelserne i Monopollovens § 24 og derfor løbende har prissager til behandling i Tilsynet, tillader vi os høfligst at gøre opmærksom på, at en lov om prisstop, hvis den ikke indeholder passende overgangsbestemmelser om dispensation, vil kunne ramme § 24-selskaberne urimeligt — og formentligt utilsigtet — hårdt, idet de pågældende selskabers priser og avancer allerede er under kontrol, således at mulighederne for selv at bære omkostningsstigninger på forhånd er stærkt begrænset, for ikke at sige udelukket.

Dette gælder således i tilfælde, hvor en sag allerede er forebragt Monopoltilsynet inden lovens skæringsdato (22/9-70), men ikke endeligt afgjort inden nævnte dato.

Ligeledes kan vi pege på, at der i vort til-

fælde af Monopolankenævnet den 3/9-1970 blev afsagt en kendelse, der ganske vist øjeblikkeligt gav Monopoltilsynet medhold i en af Monopoltilsynet tidligere truffet afgørelse vedrørende en langtidsordning, men som på den anden side indebar, at en væsentlig afvigelse i det af Tilsynet forudsatte og af vort selskab kritiserede grundlag for sagen, ville berettige os til påny at rejse spørgsmål om en regulering af prisen. Dertil kommer, at Monopoltilsynets afgørelse forudså kommende prisforhøjelser på cement til dækning af fremtidige omkostningsstigninger, hvilket punkt faldt ind under Ankenævnets stadfæstelse.

Vi tillader os at anmode om, at der ved lovforslagets endelige udformning indføres sådanne bestemmelser, at sager af ovennævnte art kan få et naturligt videreførløb.

Med ærbødighed

p. p. Aktieselskabet

AALBORG PORTLAND-CEMENT-FABRIK*Berge Nissen Orla Thomsen*

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 26.**Handelsministerens kommentarer til bilag 25.**

Det reelle indhold af selskabets skrivelse synes at være, at dette ønsker tilvejebragt lovhjemmel for, at sådanne prisforhøjelser, som monopoltilsynet i stopperioden måtte kunne godkende for virksomheder, der er

underkastet monopollovens § 24, tillades gennemført. En sådan ordning vil være i direkte strid med prisstoppet, og jeg må derfor fraråde forslaget.

Bilag 27.**DEN ILLUSTREREDE PRESSES
UDGIVERFORENING**

Den 8. oktober 1970.

Ved gennemgang af det i går fremsatte forslag til lov om prisstop og de samtidig offentliggjorte bemærkninger til lovforslaget synes loven at skulle gælde for leverancer efter lovens ikrafttræden uden hensyntagen til tidligere indgåede aftaler om pris etc.

For uge- og magasinpressen, hvis største udgiverhuse er organiserede i Den Illustrerede Presses Udgiverforening, foreligger ganske specielle forhold, som man gerne herigennem vil gøre udvalget bekendt med.

Den prisforhøjelse, som DIPU's medlemmer har gennemført på uge- og månedsblade pr. 1. oktober d. å., har været planlagt siden foråret 1970, alene baseret på inddækning af omkostningsstigninger i pris- og avancestop-perioden, heri bl. a. incl. papirprisstigninger pr. 1. januar og farveprisstigninger pr. 1. april. Hertil kommer momsforhøjelsen fra 12½ pct. til 15 pct. pr. 29. juni d. å.

Ved skrivelse af 21. juli 1970 meddelte foreningen Monopoltilsynet, at udgiverne på grund af de fortsat stigende omkostninger ved bladens produktion med virkning fra første nummer efter 1. oktober 1970 måtte forhøje bladens udsalgspriser, og de fra 1. oktober 1970 gældende priser blev angivet i skrivelser. Meddelelsen tog Monopoltilsynet til efterretning.

Da der forelå aftale med forhandlerorganisationerne om ikke at ændre priser midt i et kvartal, og også fordi abonnementerne løber kvartalsvis og endelig også på grund

af den lange produktionstid, som uge- og månedsbladene har, blev prisforhøjelsen ikke taget på det tidspunkt, hvor momsforhøjelsen fandt sted, men udskudt til at have virkning fra 1. oktober 1970. Prisforhøjelsen blev tilkendegivet over for repræsentanter for forhandlerorganisationerne og derefter publiceret i forhandlerorganisationernes blade. Endelig er prisforhøjelserne meddelt forhandlerne primo september med udsendelse af nye prislister.

Uge- og månedsbladene er underlagt et af Monopoltilsynet accepteret fastprissystem, der betyder, at prisen bliver påtrykt bladene. Produktionstiden er fra 8-10 uger, hvilket vil sige, at det første nummer i oktober har været i produktion siden ca. sidste uge i juli, og omvendt at en række numre, der udkommer efter 1. oktober, har den forhøjede pris påtrykt, noget, der ikke teknisk vil kunne ændres.

Prisforhøjelserne for uge- og månedsblade tilsluttet DIPU er således som angivet ovenfor iværksat forud for 22. september 1970, og de foreningen tilsluttede udgivere forudsætter derfor, at prisstoppet ikke finder anvendelse på de prisforhøjelser, der er en realitet, og som forlængst er meddelt Monopoltilsynet og det efterfølgende omsætningsled — den store stab af bladforhandlere.

Man vil gerne henstille, at folketingsudvalget optager en bemærkning herom i udvalgsbetænkningen.

Den Illustrerede Presses Udgiverforening:

G. Boeck,
Formand.P. Hammertoft,
Næstformand.Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 28.**HÅNDVÆRKS RÅDET**

Den 8. oktober 1970.

Håndværksrådet er indforstået med, at der gennemføres ekstraordinære økonomiske indgreb. Det må imidlertid være under den klare forudsætning, at der, bortset fra de socialt dårligst stillede grupper i samfundet, sker en ligelig fordeling af byrderne, og denne forudsætning må naturligvis også gælde for de særlige indkomstpolitiske foranstaltninger såsom love om prisstop og lign.

Selv om vi godt kan se de særlige psykologiske hensyn, man herved ønsker at tage til lønmodtagerne, havde vi dog fundet det mere rimeligt, såfremt et prisstop blev ledsaget af en lignende nedfrysning for den øvrige indkomstdannelse i samfundet, f. eks. ved et lønstop. Vi er alvorligt bange for, at dette midlertidige prisstop ikke uden videre

vil bremse den lønglidning, der stadig finder sted.

Vi advarer i øvrigt imod en sådan fortsættelse af prisrestriktioner for en stor del virksomheder, fordi mange af disse virksomheders økonomi på denne måde simpelthen bliver udhulet og undergravet. Det er meget få virksomheder, der igennem længere tid kan sælge deres varer til priser, som ikke dækker omkostningerne.

Vi vil i samme forbindelse også gerne pege på, at vi finder, der burde gives virksomhederne mulighed for også individuelt at søge om dispensationer fra loven under henvisning netop til, at virksomhederne ikke i det lange løb vil kunne bære at sælge til priser, som ikke giver dækning for alle deres omkostninger.

P. R. V.

Adolph Sørensen

/ M. J. Rosenberg.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag
til lov om prisstop.

Bilag 29.

PROVINSHANDELSKAMMERET

Den 8. oktober 1970.

På møde den 24. f. m. mellem statsministeren og erhvervsorganisationernes formænd forelagde statsministeren regeringens planer vedrørende den kommende økonomiske politik, og i skrivelse af 3. ds. til statsministeren kommenterede Provinshandelskammeret regeringens oplæg til en økonomisk politik og anførte her følgende for så vidt angik det påtænkte prisstop pr. 22. september 1970:

„Provinshandelskammeret er modstander af et isoleret prisstop, og ganske særlig må vi udtale os mod, at man på et tidspunkt, hvor folketinget ikke er samlet, udtaler, at man agter at gennemføre et prisstop pr. en dato, der ligger forud for folketingssamlingen.

Den nuværende meget hårde konkurrence såvel på hjemmemarkedet som inden for eksport giver efter vor opfattelse intet grundlag for at gennemføre et prisstop, og vi frygter, at prisstoppet ingen forbrugsbegrænsende virkning vil have, idet vi erindrer om, at maksimumspriser erfaringsmæssigt efter blot kort tids forløb har en tendens til også at blive minimumspriser.

Et prisstop vil endvidere virke hæmmende på den daglige konkurrence ikke mindst inden for detailledet, idet detailhandelen vil være forhindret i at føre en offensiv prispolitik, i hvilken man inkluderer særlige billige tilbud på varer i bestemte perioder etc.

Vi skal tilføje, at der inden for erhvervslivet er blevet skabt en betydelig usikkerhed for så vidt angår udarbejdelsen af nye priskalkulationer som følge af lønningernes dyrtidsregulering pr. 1. september d. å., og

vi ønsker endvidere at understrege det efter vor opfattelse paradoksale i, at prisstoppet skulle have virkning pr. 22. september d. å., uanset at de forhøjede lønninger først udbetales ca. 8 dage senere ved udgangen af september måned.“

Ifølge de indledende bemærkninger til det nu af handelsministeren den 7. ds. forelagte forslag til lov om prisstop må priserne ikke forhøjes af årsager, som har indenlandsk oprindelse, og det siges i bemærkningerne videre, at heraf følger, at priser ikke må forhøjes som led i avanceberegningen og *ej heller på grund af stigende lønudgifter.*

Bemærkningerne konkluderer herefter, at de lønstigninger, som måtte fremkomme i prisstopperioden, således må bæres af erhvervslivet.

Provinshandelskammeret ønsker på det skarpeste at protestere mod, at der således er tale ikke alene om en prisstoplov, men også om en lov, der rent faktisk i mange situationer vil nedsætte de erhvervsdrivendes indtægter.

Vi har, siden de første forlydender fremkom om prisstoploven, fået henvendelser fra firmaer, som pr. 22. september 1970 endnu ikke havde udkalkuleret nye priser, der tog hensyn til den overenskomstmæssige dyrtidsregulering pr. 1. september 1970.

På grundlag af ovennævnte bemærkninger vil disse erhvervsvirksomheder, hvis loven gennemføres i den forelagte form, herefter lide et direkte indtægtstab som følge af, at virksomhederne selv af deres avance må afholde overenskomstmæssige lønstigninger pr. 1. september d. å., som virksomhederne er forpligtet til at yde deres medarbejdere.

Hertil kommer endvidere, at virksomheder, der ikke i kraft af medlemskab i Arbejdsgiverforeningen er underkastet de landsdækkende overenskomsters bestemmelser, meget ofte har egne lønregulativer med lønreguleringer på andre tidspunkter end overenskomsterne, og sådanne lønregulativer er efter vor opfattelse af forpligtende karakter for virksomhedernes indehavere i relation til medarbejderne.

Også i sådanne tilfælde vil overholdelse af forpligtelsen ifølge sådanne lønregulativer

medføre, at virksomhederne lider direkte indtægtstab, såfremt loven fastholdes i den forelagte form.

Provinshandelskammeret henstiller indtrængende, at lovens § 1 ændres derhen, at såfremt virksomhederne er retlig forpligtet til at yde lønreguleringer i gyldighedsperioden for loven om prisstop, er firmaerne samtidig hermed berettiget til i sine priser at indkalkulere sådanne lønreguleringer.

Vi vedlægger 40 afskrifter af nærværende skrivelse.

P.P.V.

E.B.

B. Kremer.

Til Folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om prisstop.

PROVINSHANDELSKAMMERET
 HEDERLIGT
 KØBENHAVN
 Den 12. April 1946

Hermed vedlægges 40 afskrifter af en skrivelse til Folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om prisstop, som er underskrevet af Provinshandelskammeret i København.

Med venlig hilsen
 P.P.V.
 E.B.
 B. Kremer.

Bilag 30.**OVERBORGMESTEREN I****KØBENHAVN**

Den 8. oktober 1970.

I tilknytning til den fra Amtsrådsforeningen af dags dato til udvalget fremsendte skrivelse skal man henstille, at det nye stykke 2, som foreslås indsat i den midlertidige lov om prisstop, formuleres således, at indenrigsministeren bemyndiges til at godkende de af kommunerne fastsatte takster

og afgifter, herunder takster for el, gas og fjernvarme, offentlig transport og sygehusvæsenet.

Samtidig henstilles, at lovforslagets § 3 udgår.

For Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner

Edel Saunte.

kst.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om prisstop.